

VI - 122 pr. b

Z A P I S N I K

SAVIŠTOVANJA S PREDSEDNICIMA I TAJNICIMA SAVJETA
ZA FIZIČKU KULTURU KOTARA NR HRVATSKE U ODBORU ZA
FIZIČKU KULTURU SAVJETA ZA PROSVJETU NR HRVATSKE

Zagreb, 13.II.1957.godine

Z A P I S N I K

SAVJETOVANJA S PREDSDJEDNICIMA I TAJNICIMA SAVJETA
ZA FIZIČKU KULTURU KOTAREVA NR HRVATSKE U ODBORU
ZA FIZIČKU KULTURU SAVJETA ZA PROSVJETU NR HRVATSKE

Zagreb, 13. II.1957 godine

Prisustvovali delegati kotara:

Bjelovar,	Pula
Čakovec	Rijeka
Daruvar	Sl. Požega
Dubrovnik	Sl. Brod
Gospić	Split
Koprivnica	Varaždin
Krapina	Vinkovci
Kutina	Virovitica
Makarska	Zadar
Našice	Zagreb
Nova Gradiška	
Ogulin	
Osijek	

Nisu učestvovali:

Karlovac
Križevci
Sisak
Šibenik

VISOKA ŠKOLA ZA FIZIČKU KULTURU
ZAGREB
VI - 122 pr. b

6082
1961

STENOGRAFSKI ZAPISNIK

SAVJETOVANJE SA PREDSIJEDNICIMA I TAJNICIMA SAVJETA ZA FISKULTURU
održanog 13.II.1957. u Zagrebu

DRUG CAR:

Nakon dužeg vremena sazvali smo ovo savjetovanje predsjednika i tajnika Savjeta za fizičku kulturu. Smatrali smo da je to potrebno iz više razloga. Ima nekoliko stvari koje treba analizirati i vidjeti određena iskustva, a osim toga ima nekoliko stvari o kojima treba da budete informirani na polju fizičke kulture i sporta.

Za dnevni red predvidjeli smo:

1. Informacije o sadržaju sastanka Saveza sportova Jugoslavije i Savjeta za fizičku kulturu Saveznog izvršnog vijeća,
2. Masovne sportske igre - seoske, radničke, školske i rekreacija.
3. Školovanje kadrova,
4. Izgradnja i upravljanje objekata
5. Prijedlog za organizaciju sportske medicine
6. Razno.

Za ovo savjetovanje namjerno nismo predvidjeli točku o financijskim pitanjima, koja se inače obično tretiraju početkom godine, i to zbog toga, što je o tom pitanju bilo govora na prošlom našem savjetovanju, a i u okviru pojedinih točaka današnjeg dnevnog reda i bit će sigurno govora i o financijskim pitanjima.

/ Dnevni red savjetovanja usvojen bez izmjena/.

I.

Informacije o sadržaju sastanka Saveza sportova Jugoslavije i Savjeta za fizičku kulturu Saveznog izvršnog vijeća

DRUG RANOGAJEC:

Iznijet ću ukratko neke informacije s konferencije Saveza sportova Jugoslavije. Uglavnom su dvije točke s te konferencije interesantne za ovaj skup, i to jedan, unapredjenje sporta i drugi, pitanje sporta na univerzitetima.

Sekretarijat Saveza sportova Jugoslavije u zajednici sa Saveznim institutom za fizičku kulturu uzeo je u razmatranje mjere koje bi trebalo poduzeti za unapredjenje sporta u cjelini, a posebno mjere za unapredjenje vrhunskog sporta. Ovaj puta raspravljalo se baš o pitanju vrhunskog sporta, jer su pitanja masovnog sporta bila razmatrana već ranije i jer se neka od tih pitanja nalaze sada pred Savjetom za fizičku kulturu Saveznog izvršnog vijeća.

U pogledu kvalitetnog sporta zauzeto je stajalište, da bi trebalo izdvojiti sportske grane koje imaju uvjeta da budu međunarodno konkurentne i za koje je zajednica zainteresirana.

Za te grane sporta trebalo bi organizirati posebnu brigu. Pri tome se misli na posebno tretiranje u pomaganju vrhunskog sporta, u tom smislu da se sredstva za vrhunski sport ne iskorištavaju ravnomjerno za sve grane sporta, nego da se ona usmjeruju prvenstveno za vrhunski sport u onim granama koje imaju dobre uvjete. Traži se zbog toga, da se izvrši kategorizacija sportskih grana, za koje je zajednica u cjelini zainteresirana i koje prvenstveno imaju uvjete za postizanje vrhunskog kvaliteta.

Koje su to sportske grane, o tome ovaj puta nije bilo govora.

Isto tako konstatirano je, da se najkvalitetniji sportisti, u prvom redu iz međunarodno konkurentnih sportskih grana, da bi im se omogućilo dostignuće normi potrebnih za međunarodni plasman, podvrgnu drugačijem režimu i pomoći od strane zajednice nego je to bilo dosada. Opća je konstatacija, da i u drugim zemljama, koje postižu vrhunske rezultate u pojedinim granama sporta, ti rezultati ne bi bili postignuti bez izvjesnih dotacija, subvencija i drugih davanja, koja se pokazuju nužna da bi se postigli onako kvalitetni rezultati kakvi se danas postižu i traže.

Odlučeno je u načelu, da se izvrši nova kategorizacija vrhunskog sporta i to tako, da bi se uvela 4 razreda: internacionalni, savezni, prvi i drugi razred. Za svaki od njih bili bi propisani određeni uvjeti, na temelju rezultata iz ranije godine. Kategorizaciju bi vršili sportski savezi u zajednici sa institutima za fizičku kulturu i poimenično utvrdili, koji su to sportisti postigli određene uvjete da bi se mogli uvrstiti u jednu od ovih klasa.

Predviđeno je, da se sportistima koji bi ušli u jednu od tih kategorija omogućilo da im se nadoknadi ono što gube od svog redovnog školovanja ili redovnog posla, da bi im se davale određene stipendije, koje bi se uglavnom dijelile u dvije kategorije - osnovne i dopunske stipendije.

Osnovne stipendije dobivali bi svi kvalitetni sportisti s tim, da bi te stipendije davale društvene organizacije, klubovi, pojedine organizacije iz Saveza sportova, ili Savez sportova, republičke, savezne ili lokalne organizacije, organi vlasti ili pojedina privredna poduzeća. Za osnovnu stipendiju vladao bi otprilike isti režim kao i za sve ostale stipendije, koje se daju za opće obrazovanje. One bi se dijelile na određeno vrijeme, i pod određenim uvjetima, s osnovnim ciljem da ta stipendija omogući sportistu da upotpuni svoje osnovno obrazovanje - bilo srednju školu, bilo univerzitet, bilo da izučiti zanat i da se kroz to vrijeme osposobe barem za zvanje sportskog instruktora ili prednjaka, ukoliko se radi o takmičarima "Partizana". Primalac stipendije bio bi obavezan da nakon toga aktivno radi kao sportski instruktor bilo u nekom sportskom društvu ili na drugim zadacima, koje bi postavio onaj, koji je dao stipendiju. To znači - posao fiskulturnog referenta u poduzeću, općini ili kotaru, rad na nekim fiskulturnim problemima u republičkim organima i t.d.

Dopunske stipendije dobivali bi vrhunski takmičari, ali samo za vrijeme dok u nekoj sportskoj grani predstavljaju određeni kvalitet. Te bi se stipendije u suštini svele na to, da se sportistima nadoknade troškovi koje oni imaju oko uzdržavanja svoje kondicije.

Mediutim, ta stipendija takodier obavezuje primaoca da u toku primanja stipendije posiećuje kurs ili tečaj za sportske stručnjake, da se obaveže, da će nakon prestanka aktivnog bavljenja dotičnom granom biti osposobljen najmanje za zvanje instruktora i da će kao takav učestvovati u stručnom radu na uzdizanju sporta i fizičke kulture u društvenom organizacijama, poduzećima, organima vlasti ili drugdje.

Visine stipendija dosad nisu fiksirane. Da li će se one kretati u određenim svotama ili u okviru minimuma i maksimuma to će se utvrditi kasnije.

Na taj način riješeno je i pitanje koje se kod nas dugo postavlja, a to je da li neka primanja sportista, zato što se aktivno bave fiskulturnom, predstavljaju profesionalizam. Usvojeno je u načelu, da bilo koje primanje koje kvalitetni sportist prima, štadi toga da bi mu se omogućilo bavljenje sportom, predstavlja profesionalizam, da bi ga kao takvog trebalo osuditi. Mediutim, drugovi koji su bili na Olimpijadi utvrdili su da su primanja vrhunskih takmičara iz drugih zemelja daleko veća i da se daju na sličan način kao i u nekim našim sportskim granama. Usvojeno je mišljenje, da za postizanje rezultata kakvi se postižu danas, koji graniče sa krajnjim mogućnostima ljudskog organizma, treba stvoriti zaista specijalne uvjete. Pitanje je samo do koje granice treba ići, kako usmjeravati ta davanja.

Savez sportova smatra da je najpravičniji put kojim bi se osiguralo postizanje vrhunskih rezultata u sportovima za koje je zemlja zainteresirana, ovaj koji sam iznio.

Drugi faktor koji je utvrdjen kao vrlo važan za razvijanje našeg kvalitetnog sporta je pitanje stručnih kadrova - trenera, instruktora, prednjaka, i t.d. koji bi trebali da rade u našim organizacijama na razvijanju fizičke kulture.

Na sastanku je uzet u razmatranje nacrt pravilnika o sportskim trenerima i nacrt zakona o osnivanju posebne škole za tu svrhu. Konstatirano je, da današnje stanje u pogledu trenera, prednjaka i instruktora ne zadovoljava, čak niti u granama koje u tom pogledu bolje stoje, kao na pr. nogomet, dok u nekim sportskim granama uopće nema ljudi koji bi mogli stručno rukovoditi sportom. Zato je predviđeno, da se donese pravilnik od strane državno-društvenog organa, kojim će se regulirati pitanja uzdizanja stručnog trenerskog kadra, kojim bi se regulirao njegov odnos prema organizacijama u kojima djeluju, njihov društveni položaj i t.d. Prema nacrtu se predviđa, da bi se to školovanje treberskih kadrova, u koliko se ne radi o aktivnim takmičarima, trebalo bi ići na srednjoškolsko obrazovanje kao bazu, da bi nakon treneri mogli polagati odgovarajuće ispise i dalje napredovati. Pravilnikom se utvrđuje i međusobni odnos između organizacija i trenera, primjenjuje se na trenere osnovni kriterij koji traži Zakon o državnim službenicima, određuje se njihov platni razred, uvjeti napredovanja i t.d.

S tim u vezi i prijedlog o višim prednjačko-trenerskim školama, koje bi trebale da osposobljavaju stručne kadrove za sport, bilo iz redova najkvalitetnijih takmičara koji bi se izuzetno primali i se nižom školskom spremom, ili od polaznika koji su završili srednjoškolsko obrazovanje. Takve škole trajale bi dvije godine i njihovim apsolutima priznavao bi se rang nastavnika fiskulture, kao da su svršili višu pedagošku školu. Svršenim slušačima tih škola bilo bi omogućeno da, ukoliko to žele, polazanjem daljnjih kurseva steknu kvalifikacije za prelaz na visoku fiskulturnu školu, gdje bi mogli postići najviše kvalifikacije u trenerskom zvanju i što bi im omogućilo sticanje najviših platnih razreda.

Bilo je predloženo da bi se osnovala samo jedna takva trenerska škola - u Beogradu, ali je nakon diskusije konačno usvojeno da se omogući osnivanje takvih škola i po republikama ukoliko za to u pojedinim republikama postoje uvjeti, mogućnosti i razumijevanja odgovarajućih organa.

Fiskulturna djelatnost na univerzitetima

Konferencija je konstatirala da su - zaslugom studentske organizacije - na svim univerzitetima u posljednje vrijeme oživjele različite forme fiskulturnog rada, da se među studentima znatno razvija interes i da se velik broj studenata aktivno bavi fiskulturnom za vrijeme svog studija. Konstatirano je također, da se strane sportskih foruma, na pr. republičkih saveza sportova i lokalnih sportskih saveza u sjedištima dotičnih univerziteta i fakulteta, a isto tako i od strane republičkih i saveznih sportskih organa, nije bilo dovoljno organizirane pomoći tom radu na fakultetima,

Fiskulturnim radom na univerzitetima obuhvaćene su desetine hiljada studenata, i to ne računajući one koji su registrirani kao takmičari u raznim sportskim društvima i organizacijama izvan univerziteta. Ako se spremnost tih ljudi da se za vrijeme studija bave fiskulturnom pravilno iskoristi i usmieri, onda se može doći do znatnog broja kadrova, koji mogu, kad podju na svoje redovne dužnosti na teren - biti dobri rukovodioci i inicijatori sportskog rada.

Zbog toga je zaključeno da Savez sportova preporuča svim sportskim savezima da se zainteresiraju za sportsku djelatnost na univerzitetima, da je materijalno i organizaciono pomažu, da pružaju potrebnu stručnu pomoć za aktivizaciju sportskog života, da angažiraju sve svoje snage da bi se što veći broj današnjih studenata uključio u tu djelatnost i zavolio sport.

Isto tako predloženo je, da se postavi zahtjev, da fizički odgoj na univerzitetima postane obavezna nastavna disciplina, možda u prvo vrijeme kao fakultativna, i to zato da bi se još veći broj ljudi, organizirano bavio tim radom.

Usvojen je također zaključak, da se predloži univerzitetским vlastima da sredstva za materijalno snabdjevanje sportske aktivnosti na univerzitetima postana sastavni dio njihovih budžeta.

Razmatrano je i pitanje kvalitetnog i reprezentativnog sporta među studentima. Zauzeto je stanovište, da ne treba ići na organizaciju nekih reprezentativnih susreta, naročito ne međunarodnog karaktera, ali da treba izvršiti izmjenu iskustava i uspostaviti kontakte gdje god to može biti korisno.

DRUG MIRO MIHOVILOVIĆ:

Upoznat ću vas s nekoliko pitanja koja su razmatrana na sjednici Savjeta za fizičku kulturu Saveznog izvršnog vijeća. Radi se u prvom redu o prednaertu zakona o obrazovanju fondova za financiranje društvenih organa za fiskulturnu, drugo - o objektima za fizičku kulturu - treće - o nacrtu Uredbe o treniranju, - četvrto - o Uredbi o organizaciji sportske medicinske

službe i peto + o radu Saveznog zavoda za fizičku kulturu.

Mislim da je za nas naročito interesantan prednacrt Zakona o fondovima za unapredjenje fiskulture, jer time upravo treba da se riješe goruća pitanja akumulacije svih sredstava na jednom mjestu, usmjeravanja i vodjenja jedne određene politike u razvijanju sporta.

Fondovi se predviđaju kao stalne institucije, koje bi djelovale u okviru Odbora, odnosno Savjeta za fizičku kulturu, a neutrošena sredstva iz jedne godine mogla bi se prenositi u drugu godinu. Sredstva fonda sačinjavale bi dotacije i subvencije narodnih odbora, izvršnih vijeća, doprinosa sa utakmica i prilozi sredstva iz fonda za preventivnu službu socijalnog osiguranja i neki drugi izvori.

Društvene organizacije, koje bi imale pravo da se koriste ovim fondom bile bi - "Partizan", zatim svi savezi učlanjeni u Savez sportova, kajakaši, košarkaši, jedriličari, mačevaoci i niz drugih. Predviđeno je, da bi se fondovi stvarali pri općinama, i to iz 10% poreza na promet koji ubira općina, zatim 5% od prihoda sa utakmica - osim međunarodnih, zatim dio općinskog poreza na promet, koji se naplaćuje za svaku priredbu, pa tako i za fiskulturnu. Osim toga, u ovaj fond ulaze drugi prilozi društvenih organizacija, privrednih poduzeća, i t.d.

Kotarski fondovi sastoje se od dotacija i subvencija društvenih organizacija, koje se daju u okviru kotara i 10% od brutto prihoda kotarskog fonda za preventivnu zaštitu. Treba napomenuti, da su ti fondovi vrlo jaki i da samo u našoj Republici raspolažu sa oko 3 milijarde dinara.

U pogledu korištenja tih fondova, za općinske fondove karakteristično je da služe za održavanje pogona - tj. za stručni kadar i objekte. Kotarski i republički fondovi sve su manje namijenjeni za vodjenje brige o objektima, već u prvom redu treba da služe za usmjeravanje u općoj politici sporta, politici kadrova, proširenju priredaba, i t.d. Svakako, radi se o namjenskim fondovima u sva tri slučaja.

Fondom upravlja posebni upravni odbor, koji je organ Savjeta za fizičku kulturu. Upravni odbor donosi pravila o korištenju fonda, usvaja proračun, vrši nadzor i t.d. Novitet je pri tome, da se time rješava i jedno važno pitanje - kako da se sredstva akumuliraju na jednom mjestu, da bi mogla poslužiti za jednu usmjerenu, opću politiku. To je pitanje bilo naročito važno zbog toga, što je situacija dosad bila takva, da jedan klub često na čitavom jednom području općina ili kotara, privuče sva sredstva, dok drugi ne raspolažu niti sredstvima za najnužnije rekvizite.

Na sastanku je izazvalo velike diskusije pitanje objekata za fizičku kulturu. Postavljeno je osnovno pitanje da li zakon treba da predvidi reviziju i mogućnost potpune kanalizacije u izgradnji tih objekata, ili da se stvar ograniči samo na neke normative, i t.d. Savjet je donio odluku da posebna komisija do idućeg sastanka izradi nacrt uredbe kojim bi se regulirala ta pitanja. Neke teze iz budućeg nacrta su ove: narodni odbori bi bili obavezni da se brinu o izgradnji i održavanju sportskih objekata.

DRUG LANC:

Sve ove stvari o kojima je bilo riječi na sjednici Saveznog Savjeta za fizičku kulturu nalaze se već, ili će uskoro doći pred odgovarajuće odbore Savezne skupštine i Saveznog izvršnog vijeća. To ne znači da će te stvari biti odmah i riješene.

Zato smatram da bi bez obzira na tormalno ozakonjenje mogli u svakodnevnom radu na terenu primjenjivati neke stvari, rukovoditi se već nekim zaključcima i odlukama do kojih smo došli.

II.

MASOVNE SPORTSKE IGRE + SEOSKE, RADNIČKE I ŠKOLSKE TE REKREACIJA

DRUG LANC:

U proteklom periodu mi smo održali dva savjetovanja - o srednjoškolskim igrama i o radničkim igrama, na kojima smo raspravljali o nekim oblicima masovnog sporta. Mislim da su ove stvari naročito važne zbog toga, što broj neregistriranih takmičara koji učestvuju u tim igrama, znatno premašuje one koji su registrirani kod pojedinih sportskih saveza. Medjutim, iako je taj broj znatno veći, nedostatak u dosadašnjoj organizaciji masovnih sportskih igara bio je u tome, što se kroz njih nije provodio sistematski fizički odgoj. Takmičenja su se dobrim dijelom odvijala kampanjski, većinom povodom narodnih praznika ili proslava.

Smatramo da bi u perspektivi trebalo ići na to da igre postanu ne same sebi svrha, nego odraz jednog sistematskog rada na fizičkom odgoju u industriji, na selu i u školama.

DRUG PINCETIĆ - tajnik Saveza "Partizan" Hrvatske:

Mi smo prije dvije godine pokrenuli seoske partizanske igre upravo zbog toga, što smo uočili nedostatak stalnog rada na fizičkom odgoju na selu. Mi smo potpuno svijesni činjenice da sadašnji stupanj seoskih partizanskih igara nije još ono što mi želimo, da je to samo prvi korak, koji odgovara sadašnjim uvjetima i da pored ozbiljnih rezultata koji se prije svega ogledaju u broju učesnika / prošle godine iz 19 kotara takmičilo se 40.000 seoskih omladinaca/, ima i dosta slabosti i kampanjštine.

Ove godine namjeravamo zato ići na širu osnovu. Praksa je pokazala da treba ići na izvjestan sistem, u kome će težište biti na masi omladine, na korištenju onih formi gdje se omladina okuplja. Jedan od takvih oblika, kome ove godine namjeravamo posvetiti najveću pažnju, predstavljaju logorovanja predvojničke obuke. Tu dosada nije bilo sistematskog fizičkog odgoja. Omladina ostaje na logorovanjima po 15 dana, i ako bi se svakog dana po 2 sata bavila fizičkim odgojem, onda bi to iznosilo 30 sati ili tričetrvtine od nastave fizičkog odgoja u jednoj sportskoj godini. Pripremamo već solidan program, za koji će trebati da se osiguraju kvalitetni kadrovi i sve ostalo, jer će kroz logore predvojničke obuke ove godine proći oko 80 hiljada omladinaca u našoj Republici.

Drugo, postoje realne mogućnosti za intenzivniji fiskulturni rad i na dvogodišnjim školama za odrasle, koje se osnivaju u mnogim kotarevima. Samo u kotaru Karlovac, na pr., te škole polazi 5.000 polaznika, u kotaru Pula 3.500 do 4.000 polaznika, uglavnom seoske omladine. Smatramo, da je to mjesto gdje treba organizirati i fiskulturni rad.

Ove dvije akcije o kojima sam govorio, prelaze okvir i mogućnosti organizacije "Partizan" i zbog toga apeliram, da pored narodnih odbora, koji će biti jedan od nosilaca seoskih partizanskih igara, prosvjetni kadrovi na terenu, naročito na selu, pomognu u organizaciji i provođenju tih igara. Negdje je to i dosada bio slučaj i tamo su redovito i rezultati igara bili bolji, ali tamo gdje toga nije bilo, trebalo bi to učiniti ove godine.

Ovogodišnje seoske igre bile bi, kako zamišljamo, više kontinuirane nego ranijih godina. Program igara bit će postavljen tako, da obuhvaća duži period i što veći broj omladine. Svakako da će biti potrebno organizirati kratke seminare da bi osposobili ljude koji će voditi te igre. Mi smo pripremili posebnu brošuru o seoskim igrama, a priprema se i cjelokupni program fiskulturnog rada predviđen za logorovanje predvojničke obuke. Za učesnike ovogodišnjih seoskih igara bit će izradjena i značke, što će takodjer stimulirati omladinu.

Organizacija "Partizan" očekuje od svih vas da joj pružite punu podršku u organizaciji seoskih igara, da bi postigle što bolje rezultate sa stanovišta fizičkog odgoja i odgojno utjecale na seosku omladinu.

DRUG ŽIGANTE - RADNIČKE SPORTSKE IGRE

Neki oblici u okviru radničkih igara, već su prerasli kampanjski karakter, neki su postali stalni sistem rada i takmičenja naših radnika. To, međutim, ne znači da smo uspjeli ostvariti jedan potpuni sistematski fizički odgoj, ali zabilježeni su izvjesni uspjesi upravo u tom pravcu.

Prošle godine bile su radničke igre organizirane u 34 mjesta u Hrvatskoj i u njima je učestvovalo 41.000 takmičara, od čega 3.000 žena. Dok s brojem radnika možemo biti prilično zadovoljni, ne može nikako zadovoljiti broj učesnika - žena, jer smatramo da 3.000 nije realna brojka niti u odnosu prema broju takmičara, niti prema broju zaposlenih žena - radnica.

Težište rada mi smo bacili na takmičenja po kolektivima, između pogona, a kasnije između pojedinih kolektiva unutar općina, i negdje - kotarska prvenstva. Takav sistem ima prednost u tome što je vrlo jeftin, ne iziskuje boravak ekipa izvan mjesta zaposlenja, ne traži od takmičara da napuštaju svoj svakodnevni posao. Za buduću organizaciju igara sugerirali smo drugovima da tako naprave propozicije, da učesnici takmičenja budu što više angažirani, da se što više aktivno bave fiskulturnom. Bili smo protiv toga da se izvjesna takmičenja protežu u nedogled, jer time gube na interesantnosti, nego smo preporučili da se organiziraju kratki turniri za izvjesne grane sporta.

Sugerirali smo takodjer, da se ne nagradjuju pojedinci - takmičari, jer nam se čini da bi takav sistem nagradjivanja i davanja priznavanja bacao u sjenu ekipu i kolektiv kao cjelinu, ustvari ono što je nama najvažnije. Mi zato idemo na nagradjivanja masovnosti, na nagradjivanje ekipa. Prvenstveni kriterij za nagradu sastoji se u broju učesnika iz dotičnog kolektiva, njihovom plasmanu kao čitave ekipe.

U dosadašnjim igrama najveći je interes bio za streljaštvo, zatim za stolni tenis, šah, kuglanje, kros, nogomet, odbojku i atletski višeboj. Prilično nas zabrinjava slab interes za plivanje, narodno hrvanje, gimnastički višeboj i orijentaciono trčanje. Narocito zbog toga, što za ove discipline nisu potrebna naročita materijalna sredstva i što za njihovu organizaciju može da se nadje kadrove.

Pomoć sportskih organizacija i saveza bila je negdje zadovoljavajuća, negdje slaba. Medjutim, neki prigovori s naše strane, a na racun sportskih foruma, nisu bili na mjestu, jer se često od njih tražilo više nego što su mogli da daju. Ponekad su naši drugovi tražili da im sportski savezi organiziraju pojedine stvari, da daju čak i financijska sredstva i postavljaju druge zahtjeve, koji su prelazili njihove mogućnosti.

Smatramo, da u daljem radu, naročito s obzirom na sve širi razvoj ovih igara, treba uzeti orijentaciju na vlastiti kadar. To je ujedno najveći problem. Mi nemamo dovoljan broj radnika - organizatora tih igara kod kolektiva, u općinama i kotarevima. S druge strane, nemamo dovoljan broj sportskih instruktora, kojima bi bila donekle poznata pravila sportskih igara i pojedinih sportova, i kao treće - prilično teško osjećamo nedostatak sposobnih sudaca za vođenje naših takmičenja. U dosadašnjem radu prilična materijalna sredstva išla su za plaćanje sudija.

U vezi s osposobljavanjem kadrova mi smo već dali uputstva na teren i dogovorili na skupštini koju smo držali u decembru, da pridjemo organizaciji različitih seminara u poduzećima, općinama i kotarevima, na kojima ćemo osposobiti te kadrove. Namjeravamo takodjer organizirati centralni seminar preko ljeta da bismo iz svakog kotara osposobili po jednog do dva druga za nosioce tog rada i rukovodioce čitave organizacije.

Nedostatak sportskih terena predstavlja takodjer priličnu poteškoću za šire razvijanje radničkih igara. Dali smo sugestije da se drugovi povežu s predsjednicima narodnih odbora i da učine više na izgradnji sportskih terena, i to prvenstveno onih bez gledališta, jer tribine, kao što je pokazala praksa gutaju najveći dio financijskih sredstava. Nama je, medjutim, prvenstveno važno da dobijemo terene za susrete naših ekipa.

Dalji nedostatak predstavljaju liječnički pregledi. Oni su dosad redovno provodjeni samo u zagrebačkim kolektivima, ali na terenu je često bilo slučajeva da su izostali. Mi zbog toga ne možemo strogo insistirati na redovnim 6-mjesečnim pregledima svih

takmičara, ali možemo tražiti barem da se zabrani nastup takmičarima u izvjesnim sportskim disciplinama, koje zahtijevaju najviše napora, ukoliko oni nisu fizički sposobni da to izdrže.

Prošle godine najslabiji su bili rezultati igara u Sisku, Slavanskom Brodu, Puli, Dugoj Resi i Rijeci. Navodim upravo ove jake industrijske centre, u kojima je bilo mnogo potrebe i uvjeta za organizaciju radničkih igara, ali rezultati nisu bili zadovoljavajući. Ove godine, međutim, osjeća se već izvjesno poboljšanje, u Slavanskom Brodu i Sisku, a postoje izgledi da će krenuti na bolje i u drugim industrijskim mjestima.

Još nešto o odnosu prema radničkim sportskim društvima. Neki smatraju da bi trebalo ići na ukidanje sportskih društava, obzirom na jačanje radničkih sportskih igara. Meni se čini da radnička sportska društva treba da postoje u radnim kolektivima, ali ne u tom smislu da tvornica služi samo kao ime za jednu ekipu koja inače nema nikakove veze s tom tvornicom i koja guta sva sredstva poduzeća koja se daju za fiskulturni rad. Mi želimo da sportska društva u kolektivima predstavljaju odraz postojećeg masovnog fiskulturnog rada. U nekim mjestima upravo je u tome problem i obično jedna ekipa, redovno nogometaša, troši sva sredstva koja se stavljaju na raspolaganje za fiskulturu, a o nekom širem fiskulturnom radu nema govora.

Moje je mišljenje, da će novi sistem takmičenja u okviru radničkih igara postepeno eliminirati potrebu postojanja takvih ekipa u pojedinim poduzećima.

Treba još reći da sve općine i kotari nisu pokazali jednako razumijevanje za radničke igre. Zagrebačka općina Peščenica organizirala je prošle godine svoj servis, iz kojeg je svakoj ekipi sa svog područja posudjivala rekvizite za takmičare i t.d. Od tih sredstava oni su čak platili dva instruktora, nastavnika fizičkog odgoja, koji su radili čitavog ljeta na tim poslovima i mnogo učinili za organizaciju igara.

Radi bolje veze s terenom mi smo stupili u kontakt s "Glasom rada" i dogovorili da od njih preuzmемо jednu stranicu lista, koja bi služila kao naše glasilo. Osim toga, želim napomenuti da je Republičko vijeće sindikata dalo uputstva kotarskim sindikalnim vijećima da pomognu osnivanje Odbora za organizaciju radničkih sportskih igara u centrima na svom području i da u one odbore koji već rade delegiraju svoje predstavnike.

DRUGARICA JANKOVIĆ: - SPORTSKE IGRE UČENIKA -

S obzirom na to da su školske sportske igre učenika najvažniji oblik vanškolskog rada učenika, htjela bih se dotaknuti još nekih oblika vanškolskog rada u vezi s fizičkim odgojem.

Na velikom broju škola postojale su, još prije uvođenja srednjoškolskih igara, razne grupe, u kojima je bio okupljen manji broj učenika: estetske gimnastike, folklorne itd. Tih grupa ostalo je još i danas u nekim školama. Naše je mišljenje, da neke od ovih grupa, kao što su estetsko-gimnastičke, folklorne, itd, treba i dalje njegovati. Pitanje je samo u kom pravcu one treba da rade. Ako se njihov rad svoji na nekoliko učenika i na umjetničko izživljavanje nastavnika koji ih vodi, onda smatramo da

takve grupe predstavljaju za učenike preveliko opterećenje. Medjutim, ako u takvim grupama prevladava tendencija zdravstvenih principa - ispravnog držanja tijela, razvoja pojedinih mišićnih grupa, estetskog doživljavanja pokreta, onda smatramo da bi na tome i dalje trebalo raditi.

Drugi oblik koji postoji na školama, predstavljaju takozvane sportske sekcije i organizirana takmičenja između škola u mjestu, pa čak i škola u različitim mjestima. Mi smatramo da takav sistem često remeti školski program i da ga zbog toga treba uzimati s rezervom.

Smatramo zbog toga, da treba forsirati treći oblik vanškolskog rada na polju fiskulture - sportske igre učenika. U velikom broju kotara iz kojih imamo podatke, vidimo da je tim igrama obuhvaćen velik broj školske omladine. Podaci, medjutim, nisu sasvim precizni, jer škole ne vode preciznu evidenciju. Tako da ponekad škola sa hiljadu učenika javlja o 1500 učesnika u sportskim igrama učenika. To je zbog toga, što se neki učesnici bave i takmiče u više grana.

Organizacija igara učenika je u različitim mjestima različito provedena i možemo reći, da u našoj Republici ne postoje dvije škole gdje bi to bilo potpuno jednako. U nekim mjestima gdje je, na primjer, Savjet za prosvjetu uzeo jaču inicijativu igre učenika, organiziraju se uglavnom od strane prosvjetnih organa, drugdje gdje je jača organizacija "Partizan", ona predstavlja centar, i t.d.

U pogledu "Sportskih popodneva" smatrali smo da treba obavezati nastavničke kolegije da to organiziraju u svojim školama, jer to prelazi mogućnosti i broj sati nastavnika fizičkog odgoja.

U vezi s organizacijom skijaških, plivačkih i drugih tečajeva za vrijeme zimskih i ljetnih raspusta, treba reći, da smo i dosad imali priličan broj tečajeva i da je velik broj učenika odlazio na razna logorovanja. Ta praksa pokazala je, između ostalog, da kod naše omladine postoji velik interes za oba ova sporta i da nakon toga možemo s tom djecom računati u školi kao na aktivne pomoćnike nastavnika.

Problem je, medjutim u tome, da je dosad u takvim tečajevima i seminarima bio obuhvaćen manji broj djece, dok su ostala za vrijeme zimskih ili ljetnih preznanika prepuštena sama sebi, odnosno za njih nema nikakvog organiziranog fiskulturnog rada. Zbog toga je u Zagrebu ove godine prvi put za vrijeme ljetnjeg i zimskog raspusta organizirano da djeca, koja ostaju u Zagrebu mogu da se bave sportskim aktivnostima u prostorijama škole, odnosno na školskom igralištu. To se dosad pokazalo kao vrlo dobro i ako bi se ista stvar učinila i u drugim mjestima vjerujem da bi to bilo vrlo korisno.

U pogledu sportskih klubova i aktiva "Partizana" po našim školama, mislim da treba zauzeti stanovište da takva sportska društva nemaju svrhe, naročito u sadašnjoj situaciji, kad je u

sistemu srednjoškolskih igara omogućeno svakome da se takmiči u kojoj disciplini želi. Pokazalo se da takva društva, zato što su društva, treba da odgovaraju izvjesnim obavezama, a nisu to u stanju. Zbog toga se većina tih društava raspala. Slična sudbina zadesila je i aktive "Partizana". Mi smatramo, međjutim, da bi te aktive trebalo podržati na učiteljskim školama, jer od budućih učitelja upravo očekujemo da će na terenu biti pokretači tog rada.

Organizaciju sportskih igara učenika preuzelo je Udruženje nastavnika fizičkog odgoja. Smatramo, da je to pravilno zato što oni najviše na tome rade, ali pri tome ne isključujemo mogućnost da u organizaciji igara sudjeluju i drugi drugovi. U većim mjestima osnivaju se čak odbori za aktivan odmor i rekreaciju učenika, koji su širi od sportskih igara učenika i obuhvaćaju, pored njih, i zimske i ljetne forme rada sa učenicima. U manjim mjestima imamo uglavnom takmičenja srednjih škola i takmičenja osmogodišnjih škola. Mislimo da je takva podjela naprikladnija za najveći broj mjesta.

U pogledu sadržaja igara učenika treba upozoriti na tendenciju, da se usporedo s njihovim razvojem, sva ke godine nastoji u te igre ubaciti po koja nova disciplina. Treba biti na čistu s time, da masovna fizička kultura nema ništa od toga da se na programu srednjoškolskih igara nalazi 13 ili 15 disciplina, u kojima se takmiči mali broj omladine, nego da je za nas daleko važnije da nam sva ili najveći dio omladine učestvuje u nekoliko osnovnih disciplina.

Jedna od bálnih strana organizacije sportskih igara učenika je dokumentacija. Osim nekih većih kotara, podaci kojima raspolažemo o igrama vrlo su oskudni i nesigurni. Osim toga, sasvim je razumljiva i pozitivna želja učenika da se o njima i njihovom radu govori i piše, naročito u lokalnoj štampi i radiu, ali i to ide slabo.

Mislim da stupanj koji je dosegla organizacija sportskih igara učenika već prelazi mogućnosti nastavnika fizičkog odgoja na školama. Zbog toga se postavlja pitanje pomoći. U nekim nastavničkim zborovima ima mlađjih nastavnika - sportaša, koji mogu pomoći u tome. Međjutim, praksa je pokazala da je potrebno osigurati i s druge strane pomoć u organizaciji igara. U Zagrebu i Rijeci organizirani su tečajevi za učenike gimnazija, srednjih stručnih i industrijskih škola, u kojima se oni osposobljavaju za pomoć nastavnicima fizičkog odgoja u školskom i vanškolskom radu.

U cjelini smatram da naša ofijentacija u vanškolskom radu učenika treba da ide u pravcu očvršćenja zdravlja učenika, a nikako u pravcu postizavanja vrhunskih rezultata. Svrha tog rada treba da bude aktivan odmor, razonoda i zabava, a u isto vrijeme treba voditi računa o odgojnom efektu sportskih igara. Ne treba nikako dopustiti da se ponavljaju nesportske geste do kojih je došlo na nekim takmičenjima, do zle krvi između učenika jedne i učenika druge škole i t.d.

DRUG LANC : + FIZIČKI ODGOJ U INDUSTRIJI - REKREACIJA -

- Drugovi, sada u nastavku 2. točke Dnevnog reda imali smo namjeru da iznesemo neke stvari u vezi organizacije fizičkog odgoja u industriji. To se veže sa problemima o kojima je govorio drug Zigante.

Prošle godine je Zavod počeo akciju za uvođenje redovnog fizičkog odgoja u industriji. Vi ste vjerojatno upoznati s tim, da u mnogim razvijenim industrijskim zemljama u svijetu se prišlo tome u cilju poboljšanja proizvodnosti rada, uklanjanja profesionalnih deformiteta, koji se javljaju uslijed rada po lančanom sistemu. Prišlo se tome, da radnici imaju 2-3 sata tjedno u tvornici obavezno fizički odgoj kroz razne forme aktivnosti, /logorovanje, izleti, plivanje, skijanje it.d./. Obzirom na važnost fizičkog odgoja u industriji i na rezultate i primjere koje su imali vani, došli smo do zaključka, da tim putem treba da i mi podjemo. Zavod se povezao s nekoliko poduzeća i prišao eksperimentima u tvornici "Rade Končar", "Jugoturbina", "Vicko Krstulović", "3 maj". Od strane uprave poduzeća i radničkih savjeta naišlo se na puno razumijevanje. Zavod je izvršio izvjesna mjerenja većeg broja radnika i učenika u privredi tih poduzeća, tako da će nakon nekoliko godina biti izvršena analiza uspjeha. Svakako, da rezultati za početak ne će biti veliki, jer se prilazi sasvim jednostavnim oblicima rada. Zbog čega idemo na te jednostavne forme? Zbog toga, jer nemamo dovoljan broj stručnih kadrova. Poduzeća s kojima smo stupili u vezu traže visokokvalificirane stručnjake, koji bi bili organizatori tog rada u tvornici, koji bi u radnom kolektivu kroz školovanje osposobili ljude. Mi ih općenito imamo malo i ne možemo ih odvojiti za industriju. O tom pitanju govorit ćemo u točki o "školovanju kadrova". Unatoč toga može se prići izvjesnim stvarima. Ovdje bih napomenuo, da bi kotarski savjeti sa svoje strane u okviru svog kotara trebali da se povežu s upravama poduzeća, s direktorom poduzeća i sa sindikalnom organizacijom, da se izvide mogućnosti za taj rad. Drug Miro Mihovilović je bio u Beogradu na sastanku Savjeta za fizičku kulturu Saveznog izvršnog vijeća i on će vam reći o čemu je tamo bilo govora. Treba da se vidi upotreba stručnog kadra za organizaciju tog pogona, te da se tamo, gdje ima mogućnosti, počne radom. Prvi rezultati ne će biti veliki, ali u perspektivi će se to razviti u veću organizaciju tim više, jer tu postoje mogućnosti na mnogo povoljnijem pitanju; rješavanje materijalnih sredstava.

Pored kadrova tu treba riješiti i pitanje objekata. Treba uzeti u obzir da li je to novo naselje, ili se gradilo iz tvornicu. Prema tome se daje linija izgradnje objekata. Poduzeća tu trebaju osigurati jednostavne objekte sa sanitarnim uredjajima. Kadrovi i objekti neophodan su uslov da se predje na tu aktivnost.

DRUG MIHO MIHOVILOVIĆ:

Sinoć je u Beogradu održan sastanak, koji je organizirao Savjet za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća. Bilo je razgovora o načinima i oblicima rada unutar industrije za podizanje produktivnosti rada, za postavljanje olakšica radnih manipulacija radniku, i o uvođenju rekreacije. To bi bilo usmjereno u dva pravca. Jedno je područje rada sa sredstvima fizičkog odgoja, da se unutar pauze, koju imaju radnici u tvornici organizira fiskulturna

djelatnost, drugo je rekreacija radnika u slobodno vrijeme putem radnih oblika rekreacije. Što se želi postići s tom rekreacijom? Želi se postići to, da radnik dobro radi, da ima kondiciju koja mu olakšava rad, da se on uvijek osjeća svježim, da može ući u jednu vrstu društvene djelatnosti.

Ako pratite kazalište, koncerte, kino- predstave, vidjeli ste tamo mali postotak radnika. Ru se ne radi o materijalnom stanju radnika, da on zbog toga ne posjećuje te priredbe, nego zbog zamora u svom poslu. Znači, postavlja se pitanje njegovog odmora. On ima radnu kondiciju koju je stekao od 14-15 godine života i sada je opterećen tempom, koji ide k mehanizaciji i on se zamara. Postavlja se pitanje - što naročito interesira sindikate i što oni postavljaju: kad u produkciji dodje do maksimalnog zamora, da li dati prekid rada ili radnicima omogućiti neke igre, koje emocionalno osvježuju. Radnik se osvježi, fiziološki se organizam odmori i dobije pokrete drugog karaktera. Za ovaj postupak je konstatirano slijedeće: moramo kod radnog mjesta ispitati koliko se radi fizički, koliko intelektualno i na temelju toga birati sredstva. Ivođenjem ovoga, konstatirano je u Švedskoj Sovjetskom Savezu, Americi, Francuskoj, da se produktivnost rada povećava. Ne bih želio da me krivo shvatite, da se produktivnost povećava za 3-10,15 dana. Radi se o tome, da je subjektivno osjećanje radnika izvanredno, da je raspoložen, da ne osjeća teško rad, da se koncentrira na rad, da je rad precizan, kvalitetnija produkcija, da se smanjuje broj povreda i oboljenja. Prema tome podižemo općenito standard radnika bilo ekonomski, bilo subjektivno. Ta djelatnost se postavlja kao problem da je prihvatimo i da radimo. To se ne može 100% naučno utvrditi za svaku industriju. Ne ćemo pogriješiti ako dodjemo u kontakt s poduzećima, da se u pauzi od 15,20 ili 30 minuta daju sportske igre. Same sportske igre bit će dovoljne da osvježe radnika i to jedna lagana igra kao stolni tenis, odbojka i t.d. Ima raznih oblika rada, koji jako zamaraju čovjeka. Ne ulazeći u te analize stručne i detaljne, bilo bi poželjno što je drug Lanc rekao, da dodjemo u kontakt s poduzećima. Sportske igre su najbolji oblik.

Drugo pitanje je - uključivanje radnika, što je drug Žigante govorio. To je pitanje slobodne djelatnosti i slobodnog vremena. Ako se tu u rad uključi velika masa, onda smo to pitanje riješili. Stariji mogu raditi na planinarstvu, mlađi na drugom i tu možemo govoriti o rekreaciji čovjeka. Toliko bih ja podcrtao.

Imamo dakle dva tipa rada. Jedan je unutar produkcije, za vrijeme pauze, da se ljudi osvježe i odmore i da tako odmorni nastave rad. Drugi je, u slobodno vrijeme kroz već uvedene radničke sportske igre, da s time idemo dalje. U ovom pravcu radimo mi i pokuse, da vidimo kako se to odražava na radnika, sa medicinske i psihološke strane i konačno, kako se to odražava vis-a-vis produktivnosti, koliko se povećava direktno ili indirektno ekonomskih ušteda i t.d.

DRUG CAR:

Možemo preći na diskusiju o pitanju seoskih, radničkih i školskih igara.

MIRO MIHOVILOVIC:

Vijeće sindikata Jugoslavije je molilo, da bi mi kao Odbor prenijeli sportskim radnicima ovaj problem, da oni to potaknu, a Vijeće će sa svoje strane poraditi na tome, da se s tim upoznaju i radnički savjeti. Bilo je kritike, da nema kadrova. Ali bez obzira na stanje, radnik koji malo zna o sportu, može nam pomoći. Treba poći s inicijativom i to će nam prisiliti na školovanje kadra, pojačat će se fond za fizičku kulturu. Preporuka je, da se udje u akciju unutar poduzeća i na radničku sportsku djelatnost.

ŽIVKO RADAN:

Ja bih htio reći nekoliko riječi o masovnoj sportskoj djelatnosti. Ja mislim da će se svi složiti s tim, da se kvalitet može dobiti, ako postoji solidna masovna baza. Ako postoji veći broj ljudi, onda možemo dobiti i bolji kvalitet. Rukovodeći se tom postavkom, Savjet za fizičku kulturu u Zagrebu je poduzeo konkretne mjere da bi se to postiglo i osigurava sredstva za tu masovnu sportsku djelatnost. Ako se govori o masovnoj sportskoj djelatnosti, ja mislim, da je osnovno ono, kako ti ljudi ulaze i počinju da shvaćaju fizički odgoj. Mi smo u provođenju radničkih sportskih igara došli do zaključka, da je teško zainteresirati starije ljude za neki sistematski organizirani rad. Nego, mi moramo poći obratnim putem, da ih prvo zainteresiramo uslijed njihovog nedostatka prijašnjeg fizičkog odgoja. Mislim da tom pitanju moramo obratiti veliku pažnju. U Hrvatskoj je napravljena anketa među radničkom omladinom i utvrđeno je, da nemaju sistematsku nastavu na školama. Ne samo da nemaju redovnu nastavu fizičkog odgoja, nego često direktor škole i nastavnici pružaju tome otpor. Da ne govorimo o zanatlijama koji kažu - što će vam fizički odgoj, radnik se umara na poslu i vi ih s tim ubijate. To je nepravilno. Treba na njemu raditi sistematski, a bit će sistematski, ako ga provedu stručnjaci u nastavi u školama. Uzmimo slučaj kod nas u Zagrebu, gdje je to sve prilično na svom mjestu, postoji Stručna učiteljska škole, gdje nema fizičkog odgoja. Peti razred nema fizičkog odgoja i na školi kažu da ga Savezno Izvršno vijeće nije propisalo. Pitam vas kakvi će to biti nastavnici. To sam naveo kao primjer i mislim na onaj prijedlog o kojem se govorilo a to je uvođenje obavezne nastave fizičkog odgoja kod studenata. Neki su nastavnici preopterećeni sr dnoškolskim igrama, rade i na radničkim sportskim igrama, i na seoskim sportskim igrama. Njima bi trebali pomoći drugi nastavnici iako nisu od te struke, ali oni to ne čine. Tek onda će im pružiti tu pomoć kada na fiskulturi budu dobili drugo shvaćanje o fizičkom odgoju. Imamo jedan primjer u Vrapču, gdje su za vrijeme zimskog raspusta sportskom aktivnošću rukovodili nastavnici koji ne predaju fiskulturu. Mislim da bi na Filozofskom fakultetu trebalo nešto poduzeti u tom pravcu. Što se tiče sportske aktivnosti za vrijeme zimskog raspusta, mi smo se rukovodili time što smo vidjeli da su djeca prepuštena ulici. Kod nas su se ona motala oko kazališta, oko kina, stvarala su nered i mi smo došli do toga, da im je potrebno dati sadržaj rada. Mnogi nemaju preko zime mogućnosti da idu na skijanje, ili da preko ljeta idu na ljetovanje. Oni najstarašnji, radnička omladina ostala je uglavnom u Zagrebu. Mi smo napravili analizu i dobili smo potvrdu da u Zagrebu ostaje radnička omladina.

Djeca službenika i onih, slobodnih profesija, te mali broj radničke djece odlaze na skijanje i ljetovanje. Treba naročitu pažnju obratiti ovoj sportskoj aktivnosti preko ljetnih i zimskih ferija. Naš Savjet je to uvidio i mi smo osigurali preventivno sredstva za djelatnosti preko zimskog raspusta. U ljetu je tako putem te djelatnosti obuhvaćeno 12 tisuća učenika, a preko zime više od 8 tisuća učenika. To znači preko 20 tisuća učestvovanja na toj aktivnosti, a ako uzmemo da je to tek početak, možemo biti zadovoljni jer će uspjeti biti veći kasnije.

Što se tiče samih kadrova vidjeli smo da se za tu djelatnost može mnogo više učiniti ako bi se naišlo na veće razumijevanje kod podsaveza i saveza. Na primjer, neki su podsavezi tu dobro radili - kao nogometni - dok su neki smatrali da to nije važno. Dešava se da radnici izgube volju ako ih se odjednom okupi par stotina.

Jedan problem kod sportskih igara je sudjenje. Mi smo pozvali sudije, jer nemamo svog kadra i smatramo njihovom dužnošću da nam pomognu, ali što se dogodilo? Naišli smo kod njih na prilično nerazumijevanje. Nogometnim sudijama je bilo zabranjeno da te utakmice sude besplatno, a s druge strane, mi se borimo da se što manje potroši na radničke sportske igre. Mislim da je to nepravilno i da i oni trebaju dati svoj obol u toj aktivnosti. Moram priznati da su neki sudije i pokazali dobru volju, ali im vrhovni formi to zabranjuje, a to je vrlo loše.

MARTINI VIKTOR - VINKOVCI

Drug Mihovilović je govorio o akumulaciji sredstava za fizičku kulturu. Mi smo već ranije počeli da se bavimo tim pitanjem i naišli smo na situaciju da na pr. predstavnici "Borova" troše godišnje veliku svotu novaca za djelatnost. Kada smo rekli da će vjerojatno biti stvaranje fonda, koji će se upotrebiti za provođenje fizičke kulture, da će se sredstva trebati akumulirati za fond bilo pri kotaru ili općini, rekli su nam da oni hoće trošiti svoja sredstva kako oni žele. Mišljenja sam da će tu biti teških situacija ukoliko se bude išlo na stvaranje fondova akumulacijom iz onih poduzeća gdje se forsira nogomet kao jedina važna grana sporta.

Što se tiče raspodjele sredstava mislim da je to neriješeno. Mi smo dobivali sredstva preko kotarskog odbora, Socijalistički savez dodijelio je društvenim organizacijama i to je davao dotacije kome je smatrao da treba najviše dati. Tako je, na pr., Savez "Partizana" dobio više, jer se afirmirao u sportskoj djelatnosti. Što se tiče Savjeta za fizičku kulturu, on je u sastavu budžeta Narodnog odbora kotara. Za ovu godinu odobreno je milijun dinara i to pod jednim uvjetom, da se za školske sportske igre utroši 300 tisuća dinara, a za sportske rekvizite 700 tisuća dinara i da ih se podijeli najboljim školama koje su izgradile sportske objekte. Možda bi bilo zgodno rješenje da se te igre zovu samo sportske igre ne dijele. Moj je prijedlog da se te igre zovu samo sportske igre. Mi ih danas ne možemo spajati, tako ja mislim, jer je prilično velika razlika između kvaliteta učesnika koji se kampanjski bave fizičkom kulturom i onih drugih. Kod nas postoji kotarski odbor za organizaciju radničkih sportskih igara, a odbor pri kotarskom Savezu "Partizana" će biti organizator seoskih igara. Tu će se logorovati po općinama. To su početci i mi ne možemo govoriti o nekim velikim rezultatima niti za ovu godinu.

Sportske igre učenika su kod nas bolje. To je treća godina da se one sprovode. Imamo tri vida igara. Jedno je grupa nižih razreda osmogodišnje škole, zatim viši razredi osmogodišnje škole, 4 gimnazije i najzad viši razredi srednjih i stručnih škola. Mi smo išli ove godine na općinska takmičenja, dok smo manje težište bacili na kotarska takmičenja. Mi smatramo da je to bolje za učenike. Tu postoji odbor za organizaciju srednjoškolskih igara. Mišljenja sam, da će te igre ove godine u potpunosti uspjeti. Mi imamo od prošle godine prelazne pokale koji stimulatивно djeluju na učenike, pa ćemo ih dijeliti ove godine. Mi smo predvidjeli od kada do kada treba da se igre održe i čak smo odredili datume općinskih igara. Kotarska takmičenja smo ove godine predvidjeli kao druga. Ističu se mjesta Borovo, Mikanovci, Orolik, Cerna itd. to jest ona mjesta, koja su postigla vidne rezultate u izgradnji sportskih objekata.

Nastavu fizičkog odgoja u školama, naročito u školama učenika u privredi smo propustili. Jedno je tamo problem nastavnog kadra, a drugo shvaćanje direktora i nastavničkog zbora, koji kažu da je za fiskulturu dosta jedan sat tjedno. Mi smo protiv takvog shvaćanja i ne ćemo mirovati tako dugo dok se ne odobri 2 sata za fizičku kulturu.

Jedan od naročitih zadataka koji smo proveli je izgradnja sportskih objekata u čast Titova rođendana. Iako kod nas postoje neki stari objekti, mi smo odlučili da se počne sa izgradnjom objekata pri svakoj školi i raspisali smo takmičenja između škola. Tu smo uzeli u obzir rukomet, odbojku, dvije jame za skokove i stazu od 60 metara. Prošle godine nismo izvršili nagradjivanje i bodovanje. Ove godine ćemo 700 tisuća dinara dati za rekvizite školama. Izgradnja sportskih objekata nastavlja se punim tempom i tu ima vrlo dobrih rezultata. Pojedina sela i školski odbori u njima, čak su upotrebili školske vrtove i oni su porasli u sportske objekte. Tu imamo specijalan slučaj u Bošnjacima, Tamošnji učitelj bio je na jednogodišnjem studiju u Zagrebu i kada se vratio gotovo je preobrazio svoje selo. Izgradili su i kada se vratio gotovo je preobrazio svoje selo. Izgradili su sportske objekte, od 200 tisuća samodoprinosu kupili su sportske rekvizite i ne samo da se omladina bavi fiskulturom, nego su i stariji počeli da se bave sportom.

Drugi važan zadatak je uzdizanje kadrova. Kod nas je uglavnom oko 150 učitelja prošlo kroz razne tečajeve i oni su napravili čuda po pravratku iz svoje škole. To je možda i zaslužni inspektorata. Oni sada drugačije predaju fizički odgoj. Tu smo pronašli dobar dio mladog učiteljskog kadra koji smo uputili na 20-dnevni tečaj u Kranj, sedmodnevni tečaj i još jedan 20-dnevni. To nije idealno rješenje, ali se svatko može osvjedočiti o uspjesima koje smo na taj način postigli. Imamo sekcije formirane u 4 mjesta, gdje se predavači fizičkog odgoja sastaju i diskutiraju o svim problemima koji iskrsevaju. Mi smo krenuli tim putem.

Ovo naše savjetovanje je novost za naš Savjet. To s obzirom na to, što naš Savjet nije imao veze s industrijom, on je bio inicijator osnivanja kotarskog saveza "Partizana" i Saveza sportova. Kada su oni osnovani, onda je Savjet to prepustio ostalim savjetima. Savjet se nije uplitao u fizički odgoj radnika u poduzeću ali, kako vidimo, Savjet bi trebao voditi više računa o fizičkoj kulturi u poduzećima.

Sportske ambulante su takodje važno pitanje. Mi imamo jednu u Borovu. Tu će dolaziti na pregled članovi sportskih organizacija kao i "Partizana". Liječnik će odlaziti u sela. Jučer smo imali sastanak na kome je bilo govora da se u Vinkovcima osnuje jedna sportska ambulanta. Ona će biti od velike pomoći svim sportskim organizacijama.

Drugarica Janković je govorila o drugim vidovima fizičkog odgoja omladine. Naš Savjet je raspisao svim školama obavezno da se jedanput mjesečno provodi dan sporta i to u radni dan s time, da se škole zajednički sastaju na jednom mjestu, da se djeca tamo takmiče i izživljavaju. Tu je postavljeno da se mora ići u prirodu. To će u ljetnim mjesecima biti lako. Fiskulturna popodnevna se ne provode tamo gdje ima mnogo učenika, ali tu se poduzimaju mjere, premda se na tome nešto malo čini.

Ja znam da je naša greška što ne izvještavamo republički odbor o svojim sjednicama, zatim ni Odbor za fizičku kulturu o tome što se radi na kotaru tako, da se zapravo nema uvida u naš rad. Ali toliko je toga da mi ne stignemo na sve i imamo stotinu problema s kojima se borimo, pa nije čudo da ne stignemo obavještavati o svemu. To je s jedne strane. S druge strane molim drugove, koji su za to zaduženi - Savjet za prosvjetu i fizičku kulturu - da obidju teren i da vide šta tko radi. Mi smo tu krivi, ali ćemo u buduću slati izvještaje.

ŠEPIĆ BRANKO - SLAVONSKI BROD

Ja sam tražio riječ poslije druga iz Vinkovaca zbog toga, da drugovi mogu povući jednu paralelu između ova dva kotara. To bi se moglo uzeti što je drugo govorio kao primjer kako treba izgledati sportski odgoj. Ja neću da kukam, ali vas želim upoznati s nekim stvarima.

Kod nas je 1956. godine formiran Savjet za fizičku kulturu. Kakvo je stanje po školama? Imamo 4 nastavnika za fizički odgoj, koji su završili srednju fiskulturnu školu u Zagrebu, a koji ne rade ni u jednoj društvenoj organizaciji, ni sportskoj organizaciji. Što se tiče osmogodišnjih škola imamo ih 12 i tamo nema ni jednog stručnog nastavnika za fizički odgoj, nego samo priučeni rade na tome honorarno. Sredstva za nastavu u školama su više nego mizerna. U Babinoj Gredi imaju nešto malo sredstava, zato i imaju kuglanu, mrežu za odbojku, a na drugim školama nema najpotrebnijih rekvizita. U srednjim školama i industrijskim školama u Brodu, pa i u gimnaziji stanje je takvo da nema niti jedne lopte koja se može upotrebiti. Odbojka se igra tek preko stalka bez mreže. Jedino je dobro snabdjevena Industrijska škola "Djuro Djaković" ali ona nije pri tvornici.

Sportska aktivnost u periodu od 1950. godine pa sve do danas, vrlo je slaba i biva sve slabija. Sportske organizacije su sve manje aktivne i klubovi nam zamiru. Naš košarkaški klub bio je najjači u Hrvatskoj ali je počeo propadati i tek prije izvjesnog vremena pristupili smo njegovom oživljavanju. Što se tiče ostalih sportskih grana jedino još nekako stoji s nogometom. U tom periodu je utrošeno dosta sredstava, ne namjenskih, nego sredstava koja su naprosto ugrabljena sa svih strana. Mislim tu na sredstva, za nogometni stadion, gdje je utrošeno 17 milijuna dinara, tribine su napravljene, ali je teren u vrlo slabom stanju.

Što se tiče ostalih sportskih grana, sve su slabe osim kuglanja, a sada se malo razvio mali rukomet i to zahvaljujući razumijevanju jedne tvornice drvene industrije.

Nakon osnutka Savjeta za fizički odgoj / Savez sportova i inicijativni odbor kotarskog saveza "Partizan" bili su samo na papiru/ počeli smo provoditi sportsku aktivnost i to tako, da smo radili u okviru Saveza sportova na stolnom tenisu, odbojci i šahu. Pokazalo se, da za tu djelatnost ima mogućnosti, ali da je potrebno više razumijevanja kod mjerodavnih, više sredstava i malo zalaganja. U stolnom tenisu ima jednom 10, a u jednom 14 ekipa škola, kolektiva i t.d. Za takmičenje u šahu prijavljeno je 47 ekipa. To se postiglo na jednu obavijest u brdskom listu. Kolektivima i ustanovama nedostaju sredstva, jer započetu aktivnost treba održati. Sad ću govoriti o perspektivi materijalnih sredstava. Mi smo, jer je to novi savjet odobrio, tražili da se fizički odgoj financira kroz Savjet. Tu nismo mislili na financiranje dva jača nogometna kluba, koja financira tvornica "Djuro Djeković" i još jedan klub, jer oni dobivaju sredstva. Mi smo zatražili od NO kotara da se osiguraju sredstva za Partizanske seoske igre, jer to je stvar koju smo pokrenuli prije 2-3 godine i koja je pokazala dobre rezultate, ima mnogo širi obim i pozitivnije posljedice nego samo svrha bavljena sportom, ima i politički karakter. Tu smo ubacili u vrijeme održavanja seoske svečanosti "Kirvaj". Tražili smo sredstva i za radničke sportske igre, za srednjoškolske igre, planirali smo da organiziramo sportske škole plivanja, odbojku i t.d., koje bi imale težište rada na logorovanju predvojničke obuke, gdje će se skupiti gro seoske omladine.

Prvput u historiji sporta kod nas, uspjeli smo staviti kao zasebnu točku dnevnog reda - izvještaj o stanju fizičkog odgoja na kotarskoj skupštini. Taj izvještaj je primljen zajedno s prijedlozima. Između ostalog tu je bila naglašena borba za bolje shvaćanje fizičkog odgoja. Kotarska skupština dala je Narodnom odboru kotara zadatak da u tom pravcu usmjeri svoju politiku. Podnijeli smo zahtjev za budžet. Na jednom sastanku gdje se pretresao prijedlog budžeta predsjednik, tajnik i potpredsjednik kotara iznijeli su nam situaciju. Evo kako ona izgleda:

/ Imamo svega jedan teren koji ima svlačionicu i kupatilo. Inače nemamo nigdje ništa. To je najminimalnije što trebamo/.

Od budžeta tražili smo da se odobri tri milijuna i 300 hiljada dinara. A situacija izgleda ovako:

Partizanske seoske igre - precrtano

Radničke sportske igre - precrtano

Srednjoškolske igre - precrtano

Sportske škole - precrtano

Dotacija odboru "Partizan", tražili 850 tisuća, a odobreno 200 tisuća.

Dotacija Kotarskom odboru Saveza sportova, traženo 700 tisuća, a odobreno 200 tisuća

Streljački odbor, traženo 450 tisuća, odobreno 50.000

Održavanje stručnih seminara za priučene, te učitelje koji neznaju svoj zadatak, predvidjeli smo ljetne i zimske seminare - nije odobreno ništa.

Za Titovu štafetu odobreno 50.000.-

Dotacija Kotarskoj sportskoj ambulanti odobreno 50.000.-

Od tri milijuna 300 tisuća dinara koje smo tražili odobreno nam je 550 tisuća dinara. To znači, da na kotar Slavonski Brod otpada po čovjeku 5 i pol dinara. Situacija je takva da na terenu ne će biti sredstava. Mislim da će biti dosta teško nešto učiniti na tom polju i nema puno izgleda za uspjeh.

Mi smo tada odlučili da povedemo borbu za priznavanje prava glasa sportu. Drug Relac bio je kod nas i on zna situaciju. Oformili smo odbor za radničku sportsku djelatnost i borba je počela kroz štampu. "Vjesnik" je donio jedan članak, a "Borba" isto tako. Uputili smo jedno cirkularno pismo svim kotarskim poslanicima u kome naglašavamo kako se poštivaju odluke Skupštine, upozнали smo o tome narodne zastupnike i molim da Savjet za fizičku kulturu sa svoje strane poduzme nešto da nam pomogne, mislim da bi nam mogao pomoći i Socijalistički savez Hrvatske. Jer, u protivnom slučaju će ovakav grad, kao što je Slavonski Brod i dalje ostati na jednom od zadnjih mjesta u sportskoj aktivnosti. Kakvo je stanje u sportu kod nas, najbolje će reći ovo: izvršili smo anketu 450 omladinaca koji će poći na predvojničku obuku. Srednje vrijeme u trčanju na 100 m je 19,3 sek. To je strašno slab rezultat. Svega mali broj uspio je preskočiti jamu 2 i pol metra dugačku i pola metra široku. 70% nije odgovorilo s uspjehom. U skoku u dalj samo su trojica preskočila 3 metra. To je upravo strašno stanje kod omladine. Kakva će to biti omladina kada dodje u vojsku, a kakav će biti radni učinak ljudi koji dolaze u tvornice kad uzmemo u obzir to, da kod nas sve više seoske omladine odlazi u velike radne kolektive. Mislim, da vi sa svoje strane možete nešto poduzeti u tom pravcu.

ŠURAN ANTE - PULA

Rekao bih nekoliko riječi o vodjenju politike po pitanju fizičkog odgoja u našem kotaru. Cjelokupna aktivnost na fizičkom odgoju omladine u kotaru uglavnom je prepuštena nastavnicima za fizički odgoj i pojedinim ljudima, koji su bili fiskulturni rukovodioci. Osjeća se da Općina i Komitet ne vode dobru politiku u pogledu fizičkog odgoja. Jedan uzrok tome je prikupljanje sredstava. Gledanje odgovornih foruma na fizički odgoj je takvo, da to ima odraza na svim mjestima. Ako se usvoji prijedlog za grupisanje sredstava na jednom mjestu, to bi moglo odigrati veliku ulogu u razvoju sportske djelatnosti kod nas. To će biti teško postići ukoliko se ne promjeni gledanje na fizički odgoj sa strane narodne vlasti. Ne može se voditi takva politika da se spase pojedine grane sporta koje imaju velike rashode. Takva društva sama pronalaze sredstva, ako imaju u organima vlasti čovjeka koji je zainteresiran za to društvo, oni će uspjeti. Na primjer, boks-klub ima svoju kavanu, on je to dao privatniku u zakup i klub od toga živi. On to može jer ima zaledje. Mi smo uspjeli spasiti veslački klub na taj način, što smo izvadili iz mora jedan avion. "Partizan" smo spasili opet tako, što smo za dva milijuna dinara prodali jedan stari austrijski top. Zato je dobra ova odluka, da se sredstva grupišu, i da se tu vodi jedna politika s obzirom na razvoj fizičkog odgoja. Sigurno je da će doći od strane pojedinaca do suprostavljanja tome. Mi se tu moramo boriti da sukladimo liniju borbe za fizički odgoj. Mislim, da ćemo morati odrediti odbore koji će organizirati sportske igre, a ne da to uzima "Partizan" a ni Narodna omladina. Mislim da trebamo uzeti iz svojih organa aktivne ljude, da oformimo kotarski odbor u kojem će biti i članovi Narodne omladine, kao i drugi, i da ti ljudi postignu bolje rezultate i veću sportsku aktivnost.

Poseban je problem - problem kadrova. Mi na 100 škola imamo 17 nastavnika. Prošle godine imali smo dobre rezultate na logorovanju obveznika predvojničke obuke, i tu smo izvukli izvjesna iskustva. Ove godine ćemo prilikom logorovanja ići na to da te omladince naučimo što je fiskultura, šta je za selo i za naciju, kako da se nauči atletika i sve drugo. Mi smo ranije u takmičenjima imali takvu situaciju da smo to organizirali u okviru kotara, ali nismo obuhvatili ni polovinu omladine. Sada, međjutim, idemo u zaseoke, najbolji od njih dolaze na općinska takmičenja, odatle najbolji idu na kotarsko takmičenje. Tako ćemo isto raditi i u pogonima i poduzećima, pa i na školama. Na taj način ćemo obuhvatiti svakog omladinca.

SVATOVIC-ZLATKO - KOPRIVNICA:

Kakogod mi želili masovnost fizičkog odgoja, naročito, ako se radi o selu, vidimo da svi putovi vode na učitelje. S druge strane, drugovi su u diskusiji prije mene govorili o tome, kako učitelji nisu u stanju da organiziraju sat fizičkog odgoja ni u školi. To sam htio podvući. Potrebno je potražiti uzrok tome. Ja sam završio učiteljsku školu i Višu pedagošku, a o fiskulturi ne znam ništa. Ni sam u stanju da organiziram fizičku kulturu. Na Višoj pedagoškoj školi nešto je u tom pravcu pokušano, s nama je radio i predavao nam Mladen Delić. Učitelji izlaze iz škole i ne mogu organizirati jedan sat fiskulture. Ja mislim da fizički odgoj treba unijeti u nastavni program učiteljskih škola, jer mislim da nije dosta da oni znaju metodiku hrvatskog jezika provesti u školi, nego treba da znaju organizirati i sat fizičkog odgoja. Prije su se učenici postrojivali u vrste i ako su znali igrati nogomet, bilo je dobro, a ako ne, onda nisu ništa radili.

Htio sam podvući da je potrebno, da se takav stav prema fizičkom odgoju u školama ispravi. Tu treba i nešto žrtvovati, jer to je produkcija ljudi koji će širiti fizičku kulturu. To je kraći put i normalniji, nego poslije gotovog čovjeka kroz seminare učiti organizaciji fizičke kulture. Ne govorim kao stručnjak i kao iskusan. Govorim kao direktor. Jer, eto, meni dolazi mlad čovjek i on za vrijeme sata fizičke kulture stoji negdje u čošku, puši, a djaci igraju nogomet i graničare. Mislim da problem leži u nastavnom programu učiteljskih škola, no one će pretrpiti reorganizaciju i nadam se da će se to ispraviti.

TVRDORIJEKA MILAN + DARUVAR:

Ja bih rekao nekoliko riječi o onome, što se meni čini da je problem. Paralelno s onim, što je drug prije mene govorio, da je znanje učitelja što se fizičkog odgoja tiče, vrlo oskudno, izgleda mi da imamo prilično širok program, odnosno, on se račva u nekoliko grana: seoske, radničke i sportske igre učenika, što je govorio drug iz Vinkovaca, trebao bi taj program da se izjednači. Tu možemo izdvojiti Zagreb, Županju, Vinkovce. Mislim da bi te programe trebalo približiti jedne drugima, jer ćemo još dugo vremena oskudijevati u stručnom kadru. Mislim da ćemo olakšati prosvjetnom radniku rad na taj način, da te programe približimo jedan drugome. Čini mi se na mjestu ono, što je rekao tajnik društva "Partizana", da bi trebalo u srednjoškolskim igrama koristiti program društva "Partizan" u višebojima i t.d.

Nasuprot izlaganja drugariče Janković Jelice, gdje ona pravilno i na mjestu kaže, da program takmičenja učenika treba da proizlazi iz rada kroz cijelu godinu, meni se čini da društvo "Partizan" čini izvjesnu pogrješku. Odnosno, program seoskih partizanskih igara se izradjuje prekasno, tako da će program biti izradjen u mjesecu martu. Dok se to umnoži i pošalje na selo, proći će nam dobar dio godine. Imat ćemo samo takmičenje radi takmičenja, a to ne će proizlaziti iz rada kroz cijelu godinu.

Još bih nešto rekao o jednom problemu. Mislim da je na prošlom savjetovanju to govorio drug iz Zagreba. On je rekao, da nam u općinama mijenjaju operativna tijela. Iz toga proizlazi, da se mi oslanjamo u kotarima na nastavnike fizičkog odgoja. Jedan drug je rekao, da će pokušati formirati komisije pri općinskim savjetima za prosvjetu. Te komisije imaju veliku ulogu i one objedinjavaju cjelokupni rad na razvijanju fizičke kulture na jednoj općini, upravo su one ta operativna tijela i mi ne možemo od toga otići, jer se nužno događa da odluke Savjeta za fizičku kulturu, ostaju često samo odluke.

RANOGAJEC VLADO:

Nesumnjivo da je problematika široke fizičke kulture došla u fazu kada traži da se od početnih faza agitacije moramo pozabaviti nekim drugim problemima koji su iskrslili iz dosad provedene aktivnosti.

Mi smo u republičkim razmjerima, razmatrajući tu aktivnost, došli do konstatacije, da se po sadašnjoj organizaciji radi na nekoliko kolosjeka paralelno, da se radi jedno te isto i ono malo snaga koje imamo se na taj način razjedinjuje i dolazi do izvjesnih pojava antagonističkih suprotnosti na istoj djelatnosti zbog uskog gledanja da bi se monopolizirala prvenstva, odnosno prioriteta u jednoj, drugoj, ili trećoj formi.

Mi idemo za širim razvitkom fizičke kulture, da u nju uključimo svakog čovjeka i gotovo svakog omladinca. Sigurno da smo uspjeli postići izvjesne rezultate, što smo u početku tu aktivnost kanalizirali, odnosno organizirali na nekoliko načina - srednjoškolske, seoske omladinske, radničke sportske igre, organizirali fiskulturnu djelatnost u klubovima, organizaciji "Partizan" i sličn. Medjutim, došlo je do antagonističkih sukoba, razjedinjavanja sekcija, a na nekim predjelima nema dovoljno mogućnosti za organiziranje takmičenja koja stimulatивно djeluju.

Razmatrajući tu situaciju, jer su izvjesna pitanja ostala neriješena u cjelini, jer danas ima toliko formi i organizacija koje sve teže k jednom širokom fiskulturnom pokretu, pojavljuje se pitanje, da li nam to škodi. Morat ćemo se pozabaviti tom problematikom - da li je potrebno postojanje saveza sportova, "Partizana", izdvojenih saveza kao strijelaca, konjice i td., a svi težimo k jednom cilju i dolazi do pitanja - tko je za što kompetentan. Medjutim, mi smo došli do zaključka da treba poći od toga da svi mi težimo k jednom jedinstvenom cilju da postignemo što širu aktivnost u fizičkoj kulturi i da u tom pogledu treba najpotpunije suradnja svih tih faktora koji djeluju sada kao izolovani organi i da usmjeravaju rad naših i berenskih organa uz isključenje antagonističkih, monopolističkih tendencija, da bi uvijek jedan svojatao sva prava i sredstva samo za sebe.

Tu se postavlja jedan organizacioni problem. U jednom kotaru imamo Savjet za fizičku kulturu, Savez sportova, "Partizan", Odbor za radničku sportsku djelatnost, Odbor za srednjoškolsku djelatnost. Postavlja se pitanje, da li mi imamo toliko kadrova. Da li nemamo sve te organizacije samo na papiru, da li nam sada isti ljudi rade u Odboru za fizičku kulturu od 5-6 sati, u Odboru za radničku sportsku djelatnost od 6-7 sati i t.d. To sve predstavlja jedan formalizam, opterećuje ljude i dovodi u sumnju - da li je to vrijedno napora koje oni ulažu i da li ćemo unaprediti cjelokupnu djelatnosti kao što bi mogli, kada tih napora ne bi bilo.

Mi smo se složili u načelu ovako. Da u kotaru i općini koji su manje razvijeni i gdje ima mali broj školske omladine, gdje je malo razvijena industrija, gdje nema registriranih sportskih društava, koji bi radili, nema sredjene organizacije "Partizan" i slično, da tu ne idemo za tim, da tako detaljiziramo na terenu svaku djelatnost za sebe, nego da jedan od postojećih faktora - ako je to "Partizan", da to bude u njegovoj organizaciji, ako je Odbor za radničke sportske igre, neka bude on + neka to organizaciono sportsko jezgro obuhvati tu djelatnost bez obzira na poene, bez obzira da li to ide u kanas Saveza sportova, organizacije "Partizan" i t.d.

Tamo, gdje su organizacije brojnije, gdje je djelatnost šira, gdje postoje mogućnosti da se fiskulturna aktivnost organizira u odvojenim kategorijama, nije na odmet da se odvajaju na svim linijama, ali treba imati jedno jedinstveno tijelo, da li u Savjetu za fizičku kulturu - koje bi na bazi jedinstvene politike jednog zajedničkog nastojanja i napora za ostvarivanje zajedničke težnje, usmjeravalo cijelu aktivnost. Čini mi se, ako ne bude svaki ljubomorno gledao na uspjehe koje postizava u užem sektoru, nego ako bez obzira na organizacionu formu to proširimo i borimo se za jačanje fiskulturne aktivnosti, bit će koristi od toga. U protivnom, te monopolističke forme mogu štetiti više, nego koristiti. Danas u jednoj fabrici postoji Odbor za radničke sportske igre, postoji organizacija "Partizana", ili tendencija da se osnuje. Često mi nemamo u ovakvoj fabrici jedan jedinstveni odbor koji bi vodio to sve, nego se dešava, da si na pr. "Partizan" i sportsko društvo koje postoji pri tvornici, jedan drugome podmeće nogu i koristi svoje veze u radničkom savjetu poduzeća zbog toga, tko će dobiti prioritarno pravo, a to je + tko će dobiti sredstva, što se ispoljava na fiskulturnoj aktivnosti, ne u širem interesu, nego u užem smislu, što ide na štetu fiskulturne aktivnosti. Zato ovakva shvaćanja, koja se pojave na terenu treba suzbijati, a prvi koji je pozvan da to učini je Savjet za fizičku kulturu, su predstavnici i sekretari Savjeta na terenu, koji moraju voditi računa i naći puta i načina, da Savjet kao društveni organ sam i kroz Komisiju za društvene organizacije Socijalističkog saveza, te tendencije u zametku uguši i pravilno riješi. Ne treba ići za tim da na čitavom frontu gdje nema ništa organizirano, osnivamo i osnovne odbore za radničke sportske igre, i Savez sportova i Odbor za igre seoske omladine i t.d. Koncentrirajmo ono malo snaga, da najprije u cjelini zahvatimo ovaj čitav pokret. Viša je faza kad masovnost bude veća, da bez štete po cjelinu izdvojimo te organe kao posebno organizirane jedinice. Ali, ako mi u početnoj fazi samo zbog principa idemo na širinu, biti će više štete nego koristi. To je jedna stvar koju bih ja nabacio kao misao iz aspekta kako treba prići tom pitanju.

Druga stvar je pitanje kadrova, tj. jedan osvrt na ono što mi zapažamo u republičkom Odboru za fizičku kulturu. Izgleda, da na terenu nije dovoljno shvaćeno, da je briga o kadrovima u prvom redu stvar lokalnih organa vlasti, komune i kotara. To se mora održavati u osiguravanju sredstava za izobrazbu takvih kadrova. Stipendija bila bi data od državno-društvenih organa da kadrovi zatim djeluju na tom terenu. Taj zadatak se postavlja, iako Republika sa svoje strane stvara uslove za takvo školovanje kroz održavanje tečajeva, kurseva i stalno školovanje takvih kadrova preko Zavoda za fizičku kulturu. Čini mi se, da bi tu trebalo učiniti prekretnicu. Predsjednici Savjeta i sekretari za fizičku kulturu jednim upornim djelovanjem kroz Savjet i druge političke faktore treba da probiju, da uvjere nadležne faktore, kotarski ili općinski odbor, da u tu svrhu osiguraju sredstva da se daju stipendije za određeni broj ljudi, koji bi se specijalno osposobili za sportske radnike, instruktore, organizatore sportske aktivnosti i t.d. To je naročito potrebno i zato, što iz cjelokupnog dosadašnjeg izlaganja i onog što je Miro Mihovilović govorio vidimo, da treba ići linijom, da nam se poduzeća, naročito veća poduzeća, unutar svoje organizacije zaduže, da imaju profesionalnog referenta za fizičku kulturu. To mora biti čovjek s određenim koncepcijama, shvaćanjem da to stručno obavi. Čak veća poduzeća kao što su "Rade Končar", "Varteks" Šečerana u Zupanji i t.d. treba da imaju više takvih ljudi koji bi imali jedini zadatak da rade na svom mjestu kao plaćeni ljudi na podizanju fizičke kulture, a ne da to leži na izvjesnim klubovima, koji bi zbog reklame trebali reprezentirati poduzeće, a koji nemaju inače s poduzećem nikakve veze.

Mislim da bi trebalo konačno da shvatimo, da je to pitanje osiguranja školovanja i izgradnje stručnih kadrova za fizičku kulturu, u prvom redu stvar kotara, a zadatak je Republike, da osigura visoki stručni kadar u školama, koje će vršiti obuku i osposobljavati takve kadrove.

Ja mislim da bi, kada bismo u dogledno vrijeme uspjeli riješiti to pitanje, mnogi problemi bili mnogo ranije riješeni, o tome kakva treba da bude nastava u školama i posebno na osposobljavanju učitelja i nastavnika, da dobiju spremu kada predju na praktični rad u škole, da organiziraju fizičku kulturu. Da oni budu jedna, ali ne jedina poluga koja bi radila na tome, jedan od važnijih faktora, ali uz mobilizaciju drugih snaga, koje bi trebale tu suradivati.

III.

ŠKOLOVANJE KADROVA

MARIJAN LANČIĆ:

Već smo se dotakli u diskusiji na izvjestan način kadrovskog problema. S obzirom na to, da je taj problem jedan od najvažnijih, a u vezi s tim su i zadaci koji stoje pred Savjetom za fizičku kulturu najvažniji, smatram da je potrebno, da kroz ovu točku navedemo, koji su osnovni zadaci na kojima bi se savjeti trebali da angažiraju u stalnom radu. Naglašavam taj stalni rad, permanentni rad, a ne povremeno rješavanje. To moraju biti permanentni zadaci, jer se pokret širi. Treba sve više novih kadrova. Uglavnom, mi u našem radu razlikujemo, odnosno imamo potrebe za dvije vrste kadrova. Za kadrove u školama i za rad u društvenim organizacijama.

Svakako s obzirom na važnost fizičkog odgoja u razvoju omladine i na to, da kroz školu imamo osigurana dva sata prema današnjim planovima i programima za obavezni fizički odgoj omladine, i da je to osnovna baza fizičkog odgoja u našim školama, onda su kadrovi za škole momentalno i za još jedan duži period najvažniji, i tome treba posvetiti naročitu pažnju, tim više, što ih koristimo i za rad u društvenim organizacijama.

U vezi kadrova koji rade na školama, tu razlikujemo dvoje osnovne grupe ljudi. To su u prvom redu učitelji, koji predaju u osnovnim školama, i koji pored ostalih nastavnih predmeta, predaju nastavu fizičkog odgoja. Jedan drug je jutros u diskusiji ukazao, da ima i danas slučajeva, da iz učiteljskih škola izlaze apsolvenci, koji nemaju dovoljno znanja da bi mogli predavati taj predmet. To je svakako točno i to je bio slučaj. Međutim, ipak danas nije tako loša situacija. Mi smo u toku zadnjih 4-5 godina uspješno uveli redovnu nastavu fizičkog odgoja na učiteljskim školama. Iz republičkih sredstava smo opskrbili sve učiteljske škole potrebnom opremom, rekvizitima, te uglavnom danas gotovo sve škole imaju dobre uslove za rad. Djaci koji danas izlaze iz tog petogodišnjeg školovanja u učiteljskim školama, imaju izvjesno znanje. Oni rade četiri godine fizički odgoj, a u petoj godini rade metodiku fizičkog odgoja. Oni ipak izlaze toliko sposobni, da mogu predavati taj predmet. Nažalost, iako smo se borili i u saveznim okvirima i ovdje, nismo ipak uspješni da se poveća broj sati fizičkog odgoja, radi opće preopterećenosti nastavnih planova i programa. Sigurno je, da ta dva sata nisu mnogo. To je tek djacima za njihov vlastiti fizički razvoj, ali mnogo metodike se ne može dobiti. Kad bismo se pak u ova dva sata bacili više na metodiku, to bi išlo na uštrb ličnog razvoja.

U perspektivi predstoji stvaranje učiteljskih akademija i ukidanje učiteljskih škola. Tamo će fizički odgoj biti opširnije zastupljen, pa će i to pitanje time biti vjerojatno riješeno. Međutim, mi se sada još moramo ozbiljno pozabaviti problemom dopunskog školovanja svršenih djaka učiteljskih škola. Poznato nam je, da starije generacije u trećoj i četvrtoj godini nisu imale nastavu fizičkog odgoja i nužno je da prodju kroz 7 ili 14-dnevne seminare.

O tome je već mnogo govoreno i pisano. Mnogi kotari su do sada uspješno organizirali rad. U roku od posljednjih tri godine 1400 učitelja prošlo je tečajevne koje su dolje na terenu organizirali kotarski odbori. Mi smo posebno odvojili stručne kadrove, koji su rado pomagali na tečajevima i rezultati rada se osjećaju. Na temelju toga možemo sigurno zaključiti, da je takva forma rada i dalje potrebna, ali isto tako da treba razlikovati dvije forme rada. Tu imamo najprije osnovne tečajevne od 7 ili 14 dana, prema planu i programu koji je izradio Savjet za fizički odgoj, a zatim su tečajevi za one, koji su već prošli te osnovne tečajevne, to su tečajevi za pojedine sportske grane, za specijalnu obradu metodike, za rad s djecom, uglavnom da se polako udje u pojedine uže specijalnosti.

S obzirom na veliki broj osmogodišnjih škola, mnogi učitelji predaju i predmetnu nastavu u višim razredima. Za njih treba nešto više i taj kadar treba osposobiti da mogu raditi dok se ne popuni određeni broj sa stručnim ljudima. Medjutim, to ne će biti tako brzo, s obzirom da broj osmogodišnjih škola raste nevjerojatnom brzinom, mnogo hrže nego što uspjevamo da izbacimo van nastavnika.

Prema tome, jedan je od zadataka usavršavanje stručnih učitelja putem 7 i 14-dnevnih seminara i kraćih dopunskih seminara, na kojima bi se obradivale pojedine grane iz programa fizičkog odgoja. Drugi je zadatak pitanje školovanja stručnog kadra za osmogodišnje škole.

Na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu i Splitu, imamo grupe koje rade tri godine. Tu je kombiniran fizički odgoj s još jednim predmetom. No, da bi nadoknadili manjak za osmogodišnje škole, radi i izvanredni jednogodišnji tečaj na koji se primaju učitelji sa završenom učiteljskom školom, bilo direktno iz škola, ili nakon prakse na terenu. Prošle je godine uspješno završilo ovakve tečajevne 70 ljudi. Mislim, da ste njihov rad osjetili na terenu, da se taj njihov rad itekako odrazio. Bilo je primjera, da su aktivirali čitavo mjesto i unijeli živosti. Mnogi su kotari osigurali stipendije. Svih tih 70 ljudi bili su stipendisti pojedinih kotara. Ima zaista područja gdje se ozbiljno prišlo rješavanju te problematike, kao na primjer u Varaždinu. Varaždin je prošle godine stipendirao 8, a ove godine dva. Kao što sam rekao, većina kotara osigurala je stipendije za svoje ljude. Medjutim, ima uvijek jedan dio kotara, koji nije niti prošle godine, a niti ove godine osigurao stipendije, a niti poslao ljude na jednogodišnji tečaj. Zbog toga smo ove godine bili prisiljeni, uslijed premalog broja prijava prestati s radom na Višoj pedagoškoj školi u Splitu. Radi samo jedna grupa u Zagrebu sa 35 ljudi. To je sigurno šteta i možemo žaliti za tim. Naš kapacitet je takav, da bi stotinu ljudi mogli osposobiti za godinu dana. Taj nedostatak, tu nedovoljnu brigu za osiguranje sredstava osjetit ćemo dolje na terenu, jer ne ćemo imati ljudi.

Upravo to želim ovdje specijalno naglasiti, da se poslije ovog savjetovanja na savjetovanjima dolje razmotre mogućnosti i osigura dovoljan broj barem za iduć u godinu. To je tim više važno, što će kapaciteti iduće godine još više porasti, a isto tako i mogućnosti primanja. To bi trebalo uzeti najozbiljnije u razmatranje prilikom izrade financijskih planova. Smatram, da je mnogo korisnije osigurati sredstva za kadrove, nego možda za neke manje

važne akcije, koje su povremene, lokalnog značenja i od kojih kasnije ne ćemo imati koristi. Mislim, da više ne bih trebao naglašavati potrebu za kadrovima. Činjenica je, da u stotinu škola imademo 17 nastavnika, i da nam prema tome fali 83. Ako godišnje školujemo 30 do 40 ljudi, ne ćemo moći tako brzo popuniti sve potrebe. U zadnje dvije godine mi imamo 300 novih osmogodišnjih škola, a oko stotinu nastavnika. Znači, duplo se povećava broj škola u odnosu na broj nastavnika. Potrebe za kadrovima su velike.

Još nekoliko riječi u pogledu visokokvalificiranih kadrova. U gimnazijama, srednjim stručnim školama i učiteljskim školama predaju ljudi, koji nemaju za to odredjenih kvalifikacija.

Na Višoj pedagoškoj školi osposobljavaju se djaci za predavanja u osmogodišnjoj školi. Ali većina njih predaje u gimnazijama i radi posao za koji nije kvalificirana, niti ima dovoljno stručno znanje, jer je nastavni plan i program bio usmjeren na obradu gradiva sa srednje školskim uzrastom do 15 godina.

Na Institutu za fiskulturu u Beogradu ima malo ljudi. Mi imamo samo 30, koji su završili Institut za fiskulturu. To je veoma malo za naše potrebe. Jedan je dio ljudi angažiran u radu društvenih organizacija, u savjetima, inspektoratima, tako da ih je na školama vrlo malo. I zato je baš za rad u srednjim stručnim školama i industrijskim školama, koje dobivaju rang srednjih škola, te u srednjim školama, veliki nedostatak visokokvalificiranog kadra. Republički odbor je već razmotrio to pitanje i postoje svi izgledi, da će se u jesen otvoriti visoka škola za fiskulturu u Zagrebu. Potrebno je da to uzmete do znanja, da bi mogli osigurati izvjesne stipendije i razmotriti ljude, koji bi došli u obzir za taj studij. To će kasnije biti radnici na terenu, u svakom pogledu stručno sposobni i za nastavu u školi, u prvom redu, a onda i u drugim područjima te djelatnosti, pa i za rad u industriji. Naime, smatram, da je u jednom velikom kombinatu potrebno da čitavim tim pokretom fizičkog odgoja rukovodi visokokvalificirani stručnjak, s obzirom na niz zadataka u vezi fizičkog odgoja i kompenzacije, te svih ostalih stvari.

Prije izvjesnog vremena mi smo vam uputili dopis u vezi školovanja kadrova za društvene organizacije. To je pitanje instruktora i predložili smo da to pitanje razmotrite, da napravite plan, da vidite vaše potrebe i mogućnosti, kako bi Savez sportova Hrvatske i Savjet za fizički odgoj mogli napraviti plan školovanja tih kadrova. U novoj financijskoj politici ne će biti moguće zvati ljude s terena na naš trošak kao do sada. Ovdje iz centra osigurat će se sredstva za organizaciju nastave i nastavno osoblje, dok će troškovi učesnika pasti na teret vaših savjeta, koji ih šalju i na području gdje će učesnici kasnije po završetku pojedinih tečajeva da rade. To je takodjer jedno pitanje, koje pored ostalih treba razmotriti na današnjem savjetovanju.

Pored instruktora, nama je od neobičnog značenja prednjački kadar, koji radi u "Partizanu". Taj kadar treba da bude svestranije obrazovan nego što su to instruktori, da ima više znanja iz mnogih sportskih grana, obzirom na ulogu prednjaka, koji u stvari vrše dužnost nastavnika fizičkog odgoja. Tome odgovarajuće znanje bi oni trebali da imaju. Zato "Partizan" ima i svoju školu, koja će se u perspektivi otvoriti i prenositi tamo gdje postoje pogodni objekti za organizaciju takve škole.

"Partizan" je preko kotarskih saveza poduzeo i akciju za večernje škole za prednjake tako da i u tom pogledu treba da dade odgovarajuću pomoć.

D I S K U S I J A

MIRO MIHOVILOVIĆ:

Nekoliko riječi u vezi školovanja kadrova za sport i za "Partizan". Taj problem je vama utoliko lakši, što postoji već ugodan put i način rada kojim školujemo te kadrove. Vaš je zadatak jedino pomoć organizaciji "Partizan" i sportu, da pronadjete ljude, da izvršite izbor ljudi i da ih na vrijeme uputite na tečajevе. Prema tome nije problem u organizaciji, već je problem u evidenciji, u izboru ljudi, da ih se osigura dovoljan broj za pojedina područja.

Još jedna stvar koju smo i u jutro raspravljali. Pitanje masovnih priredbi - radničkih, srednjoškolskih, seoskih igara, mi ne možemo realizirati bez jednog odredjenog broja instruktora i prednjaka. To su dobrovoljni radnici, negdje se angažiraju i honorarno. Koliko se pobrinemo za taj kadar, koliko se pobrinemo da ga osposobimo, u tolikoj mjeri možemo i postavljati akcije na terenu. Kad treba postaviti pojedine stvari, često padaju primjedbe - nemamo nastavnika, oni ne će da sudjeluju u poslu i t.d. Pustimo to, nemojmo se na to oslanjati, nastavnik ima svoj zadatak. Mi treba da starije sportaše, istaknute naše aktivne stare radnike u "Partizanu" prikupimo i da ih pošaljemo na tečaj. Tečajevi se ne moraju baš održavati u samom Zagrebu, oni se mogu organizirati i u vašim centrima. Savez sportova Hrvatske i Zavod mogu da u vašem centru organiziraju tečaj. Treba samo izabrati ljude koji žele raditi, koji su se pokazali dobri i istaknuti sportaši, koji naravno imaju i predznanje, pa da se onda nakon toga organizira tečaj. Nije problem. Sve u svemu želim naglasiti, da problem kadrova ovisi isključivo o vama.

Što se tiče učitelja - nastavnika, također sve ovisi o vama. Za njih se može održati seminare u većem centru, koji će trajati 8-10 dana. Što se tiče kadra stvar je u tome, da koliko ljudi pošaljete na školovanje, toliko ćete ih imati, toliko će ih i biti. Dobra je za to situacija u onim kotarevima i mjestima, koji ljude šalju na studije i daju stipendije. Tako je na primjer u Zagrebu, a isto je tako i u Rijeci i Splitu. Tu se vodi briga, tu se izabiru ljudi i šalju na školovanje.

Što se tiče prednjaka, organizatora, to je isključivo vaš posao. Kako ćete postaviti organizaciju, tako će vam biti. Ukoliko ćete više imati tih prednjaka, takvih ljudi, utoliko će se više razviti pokret i širiti radničke seoske sportske igre. Dakle, sve je to usko spojeno. Koliko radnika na terenu, tolika je i širina aktivnosti. U prvom redu sve ovisi od vas, a mi ćemo sa svoje strane dati sve što je moguće za školovanje.

DRUG MARIJAN LANČIĆ:

Imao bih još jednu primjedbu. Radi se o dopunskom školovanju nastavnika fizičkog odgoja. Mi svake godine preko Zavoda i Udruženja nastavnika organiziramo seminare za dopunsko usavršavanje postojećih nastavnika fizičkog odgoja. Svake godine na tečajevima učestvuje

60 do 90 ljudi, Medjutim, dešava se, da nekoliko godina za redom dolaze na seminare isti ljudi. Jedan dio nastavnika nikako se ne pojavljuje na tečajevima izbjegava dolazak na tečajeve. Tu za to treba veća evidencija. Savjet za prosvjetu čak ima namjeru uvesti neke vrste obavezu, da prosvjetni radnici kroz tri do pet godina, već prema tome, kako će to biti riješeno, treba da prodju kroz dopunske seminare. Svake se godine pojavljuju novi elementi u nastavi ovog ili onog predmeta. Naše naučne institucije, a i strani instituti imaju uvijek mnogo novog materijala i to se sve predaje tim nastavnicima kroz te seminare.

Da bi bili što povoljniji uslovi tih seminara, oni se organiziraju obično u mjestima gdje se mogu i ljudi odmoriti. To je obično na moru. Medjutim, ipak jedan dio ljudi ne dolazi, ne odaziva se. Zato molim, treba razmisliti, tj. ustrojiti u savjetima evidenciju o tome, kako i koji ljudi polaze te seminare.

Pojedini kotarevi gdje ima veći broj nastavnika fizičkog odgoja mogu i samostalno organizirati tečajeve. Rijeka, Split, Kašlac, Varaždin sa 15 do 20 nastavnika, mogu unutar svog kotara organizirati 7 ili 10 dnevne seminare. Mi ćemo riješiti pitanje predavača iz centra, a može se naći i na terenu stručnih nastavnika, koji bi s time mogli rukovoditi. To će se sigurno povoljno odraziti u radu.

JEDAN DISKUTANT:

U školama predaju nastavnici fizičkog odgoja i ostale predmete. Ne bi li se moglo napraviti da takvi nastavnici predaju na više škola fizički odgoj, a da ih se na jednoj oslobodi od drugih predmeta. Mislím, da bi oni trebali da predaju samo fizički odgoj.

MARIJAN LANČ:

Pitanje je, da li se žele prekvalificirati. Ovisi o tome, zašto je pojedinac kvalificiran.

DISKUTANT:

Uz fizički odgoj, kvalificiran je i za neki drugi predmet.

JELICA JANKOVIĆ-RELJIĆ:

Činjenica je, da imamo izvjesni broj škola na kojima nam predaju potpuni nastučnjaci. Fizički odgoj zastuplje je potpunim nestučnjacima. Kad Savjet za prosvjetu razmatra stanje, onda naoko izgleda, da je taj predmet zastupljen. To je istina, ali je to nestučno. Mnogi učitelji vuku nastavu fizičkog odgoja, ali nisu za to stručni. Ako već imamo takvu situaciju, onda je potrebno uputiti takve ljude na jednogodišnji tečaj da se usavrše, pa da onda preuzmu tu nastavu na školama.

S druge strane je činjenica, da imamo učenika, koji su završili Srednju fiskulturnu školu, ili studenata s jednogodišnjim studijem, koji nam odlaze dolje, ali onda nemaju dovoljan broj sati. Baca ih se zato da predaju matematiku ili slično. To je naročito na školama u manjim mjestima. Taj se problem mora riješiti. Škole moraju dobiti stručne nastavnike. Gledala sam prijedloge nekih kotara, koji, kako ja znam, trebaju nastavnike fizičkog odgoja. To je na primjer Krapina. Ali, niti Krapina, a niti neki drugi kotarevi, za koje znamo da je teška situacija, nisu tražili nastavnike fizičkog odgoja. U kotaru Krapina čitav kotar ima samo pet stručnjaka.

Tome se treba suprostaviti, jer je činjenica, da na terenu treba stručnih lica, ili treba omogućiti pojedinim ljudima da se školuju. To je posebno pitanje, s kojim bi Savjeti morali biti na čisto.

RELAC MIRKO:

Viša pedagoška škola izbacuje mali broj kadrova, a s druge se strane dešava, da se postojeći broj kadrova gubi i nestaje. U toku prošle godine imali smo u Zagrebu ovakav slučaj. Pojedinaac završi VPS kao stipendist Savjeta za fizičku kulturu. Postavimo ga poslije na neku školu, onda on kaže: "Ja ne mogu predavati fizički odgoj. Ja ću predavati samo geografiju". Naime, predavao je fizički odgoj, ali nije zadovoljio, i data mu je geografija. Takvih je slučajeva bilo više. Znači, postojeći kadrovi, koji imaju predmet fizičkog odgoja i budući su najviše zaposleni unutar nastavnčkog zbora, zaposluju se na drugim predmetima, povlače se iz te struke. Što tu učiniti? Mislim, da bi Republički odbor mogao razmotriti način, kako da se ne gube postojeći kadrovi. Mi možemo putem konkursa i dobiti nastavnike fizičkog odgoja na neke škole, ali što imamo od toga, ako oni prelaze na drugi predmet. Problem opet ostaje otvoren.

Što se tiče organizacije radničkih sportskih igara i sportske djelatnosti, razmatrao sam s drugovima mogućnost održavanja seminara. Svakako je problem ljudi organizatora, koji bi bili sobni da budu pokretači unutar radnih kolektiva radničkih sportskih igara. To moraju biti kadrovi, koji će poznavati problematiku, sistem natjecanja, ocjenjivanja i t.d. U sklopu rješavanja pitanja sudaca, stručnih radnika za masovnu sportsku djelatnost, odlučili smo da ne idemo za sada na seminare, koji će trajati nekoliko dana. S obzirom na problem izvlačenja ljudi iz proizvodnje, odlučili smo radije preći na sistem večernjih seminara. Tako bi dobili dobre organizatore radničke sportske djelatnosti unutar kolektiva. U vezi toga poslat ćemo okružnicu da se u mjestima gdje se osjeća potreba, otvore takovi seminari, koji ne će ništa koštati, osim predavača, što bi išlo na račun Republičkog odbora.

ŽIVKO RADAN:

Kako dolazi do toga, da se nastavnici fizičkog odgoja prekvalificiraju u druge pozive? Ima tu više uzroka. Ljudi su najprije preopterećeni. Na te se ljude previše trpa, naročito što se tiče masovne sportske djelatnosti. I dok jedni imaju slobodnu nedjelju, ovi je nemaju gotovo nikada. Dodajemo još poslove običnim danom. Nastavnici to i sami vide i misle, zašto da tu radim, kad imam sposobnosti i za druge predmete. Mi se moramo pozabaviti time, kako da stimuliramo te ljude, da nam i dalje ostanu u toj struci. To je priličan problem. Tko stimulira njihovu masovnu djelatnost?

Mi smo napravili ovdje u Zagrebu jednu analizu, da bismo utvrdili koliko jedan nastavnik radi izvan škole. Ustanovili smo da radi 9 sati tjedno. To je dobrovoljni rad van redovne nastave. To je svakako prilično opterećenje. Mi se moramo pozabaviti tim problemom i naći neko rješenje, da se takve ljude nekako stimulira, da ne moraju napuštati svoj poziv, da dobiju više slobodnog vremena za druge stvari.

Što se tiče kadrova, naročito instruktora. Ako pogledamo našu dosadašnju politiku koja je vođena, vidimo da se je davalo prilično novaca, na primjer "Partizan" a i druge organizacije.

Ako saberemo koliko je izdano dosada na školovanje kadrova, na seminare, onda je to priličan broj, prilična svota, a i priličan broj ljudi. No, to je samo što se tiče ljudi na papiru. Kad analiziramo koliko ih radi u organizacijama, začuđit ćemo se, kako je malo. Postavit ćemo si pitanje, gdje su ljudi koje smo školovali. Mislim da je tu vodjena loša politika. Kad se trebalo nekoga poslati na tečaj, nije se naročito mnogo pazilo, reklo se "otidji ti ili ti, ne će ti škoditi. To je bilo prilično nehajno i to je jedan od uzroka za što nemamo kadrova i ako smo potrošili prilične svoje za školovanje. U budućuće mi bismo trebali na neki način vidjeti, da li će nam ti ljudi koje školujemo kasnije ostati na radu, da li je moguće da daju i neku obavezu, da će stvarno raditi u sportskoj organizaciji, kako zajednica ne bi bacala pare uzalud. Smatram, ako ćemo tako raditi, onda ćemo sigurno ići bržim tempom naprijed.

MILAN BLAŠKOVIĆ: KRAPINA: ne dolaze na kvalifikacije i nisu u mogućnosti da rade u onoj mjeri u kojoj bi to mogli. Kod nas je problem u tome, da imamo u glavnom manje škole, s manjim brojem odjeljenja. Tamo gdje imamo stručne nastavnike, a imamo ih samo 8 na području čitavog kotara, nemaju dovoljan broj sati svog predmeta fizičkog odgoja i moraju ga nadopunjavati, bilo predavanjem geografije ili matematike. S druge strane imamo mi društvo "Partizan" koje nam slabo radi, a to je zato jer nastavnik fizičkog odgoja, koji vodi svu sportsku aktivnost škole, mora se spremati za druge predmete dvostruko više nego za taj predmet i ne može se posvetiti sportskoj djelatnosti u onoj mjeri u kojoj bi to u drugom slučaju bilo moguće. Da li se ne bi moglo podesiti tako, da nastavnik fizičkog odgoja nakon što izvrši svoje obaveze prema školi s obzirom na nastavu fizičkog odgoja, može da se prebaci na "Partizan".

MARIJAN LANČIĆ:

Pa ima uredba o tome.

BLAŠKOVIĆ MILAN:

Kadar koji danas izlazi iz učiteljskih škola, daleko je kvalitetniji od onog prije nekoliko godina. Međutim, to je moje zapažanje, da se kod školovanja mladih učitelja više gleda na njihove mogućnosti ovdje u centru, i kad dodju na teren oni se ne mogu snaći. Tu gdje se školuju imaju dvoranu, sportske rekvizite i ostalo potrebno, a kad dodju na školu, gdje nema ništa, naravno da se ne mogu snaći. Zato im treba dosta vremena. Mislim zato, da se treba na to više obratiti pažnje, na učiteljskim školama i pružiti mladim učiteljima više materijala s kojim mogu raditi s djecom u lošijim materijalnim uvjetima.

Najteži problem je kod nas - problem stipendiranja. Konkretno u Krapini, niti jedan učitelj nije stipendiran za VPŠ, niti za jednogodišnji studij, zato što su stipendije prebačene na općine. Savjet je donio preporuku narodnim odborima općina da uput jednog ili dva učitelja na jednogodišnji tečaj. Međutim, općina odgovara da ne može namaknuti materijalna sredstva. Mislim da kotar treba da preuzme stipendiranje, da nadje mogućnosti da se to uredi. Sigurno bi desetak ljudi išlo na tečaj, naročito mladji, koji imaju volje, ali nema mogućnosti.

Što se tiče sportskih stručnjaka, koji bi radili po poduzećima, postavlja se pitanje, tko će vršiti kontrolu nad njima, da li Savjet, da li Savjet sportova, ili podsavez. Jer, postoji izvjesna tendencija, da se uvlače neki nazovi nogometni treneri, koji će tamo da dobiju pare i da - kako se to govori - treniraju ili nogometaša. Čim se pročulo naime o toj uredbi, nastalo je jedno čudno stanje.

MARIJAN LANC:

Za ta pitanja je nadležan Savjet. Treba intervenirati.

MARIN VUKMAN - SPLIT-

Razmatrajući problem školovanja kadrova, naročito za šire područje kotara, planirali smo neke tečajeve koje bi održali u toku godine. Održali bi tečaj za plivanje, vaterpolo, rukomet i atletiku. Mišljenja smo, da bi za svaki uzeli 25 do 30 ljudi. Sredstva ćemo smoći. Mišljenja smo, da bi sa plivanjem i vaterpolom počeli u mjesecu maju. To je već vrijeme kad se može dolje raditi. Druge tečajeve bi osnovali u lipnju.

Pored toga Nogometni podsavez planirao je večernji tečaj, na kojem bi obuhvatili 25 do 30 ljudi iz grada Splita i okolice. Medjutim, Nogometni podsavez nema sredstava. Sm tram, da je to ozbiljan problem koji zahtjeva više pažnje. Mi nastojimo sve što nam mogućnosti dozvoljavaju.

PETAR POJATINA - KUTINA:

Ovo je jedinstveni kotar u neposrednoj blizini grada Zagreba, koji je u sportu na najnižem stepenu. Kotar je inače ekonomski razvijen, ali je u sportu na posljednjem mjestu. Ne znam, ali postoji nerazumijevanje, ili ljudi ne mare. Ali, činjenica je takva, da je sport na najnižem stepenu.

Kad se radi o odgoju u školama, neobično je važno ocijeniti kakvu ulogu imaju inspektori kod narodnih odbora, kod Sekretarijata za prosvjetu i kulturu, kako oni gledaju na fizički odgoj u školi, kako oni to tretiraju. Naime, od tog njihovog tretiranja ovisi i mišljenje o vrijednosti tog predmeta. Činjenica je, da je fizički odgoj posljenja karaka, koje se hvata inspektor kad dodje na školu. Taj njihov stav kao da odražava izvjesno podcjenjivanje tog predmeta u sklopu ostalih predmeta, pa takvo shvaćanje prodiire i dalje. Mislim, da treba potencirati ulogu i značenje tog kadra koji radi na fizičkom odgoju, a na to treba da utječu upravo inspektori, kad nadziru predmet fizičkog odgoja na školi. U buduću bi trebali da tome posvete veliku pažnju. Nadalje mislim, da bi bio dobar put, da se iz centra, iz Republike, vrše instruktaze drugova nastavnika fizičkog odgoja. Trebalo bi da Društvo nastavnika ima patronat nad izvjesnim kotarevima i da pruža pomoć. Za naš kotar bilo bi vrlo dobro, kad bi jedan od drugova iz Udruženja nastavnika fizičkog odgoja konstantno vodio brigu o razvoju fizičkog odgoja u kotaru, pa makar i po liniji školske organizacije. Tu bi onda svakako osjetili pomoć. Mi imamo zaista ljudi i kvalificiranih, ali njihove kvalifikacije ne dolaze do izražaja. Naime, oni se u ne zalažu u onoj mjeri u kojoj bi to mogli, jer nemaju podršku ni sa strane Inspektorata za prosvjetu, niti sa strane uprave škole, a niti sa strane organa vlasti.

Zato mislim, da bi možda ovakvo savjetovanje kao što je ovo danas, bilo izvedeno u drugom obliku i s drugim ljudima o istim problemima, ali bi to onda bili ljudi koji stvarno odlučuju. Nas ne treba ovdje uvjeravati o potrebi fizičkog odgoja, niti u školama, niti u društvenim organizacijama. Mnogo je to važnije za one druge, koji su zvani i pozvani da o tome odlučuju. U tom smislu bi možda i SSRN naše Republike trebao da održi savjetovanje i to kako u pitanju fizičkog odgoja na školama, tako i u društvenim organizacijama. Kad bi se na takvom mjestu rješavao taj problem na odredjenoj visini, onda bi nama sigurno bilo lakše raditi i mislim da bi postigli veće uspjehe.

MARIJAN LANC:

Ja bih kazao nešto o stvarima koje su iznesene u dosadašnjoj diskusiji. U diskusiji je bilo govora o tome, da li je bolja solucija, da se jedan čovjek zaduži na više škole. Vjerujem i sigurno je, da bi nastava u tom slučaju bila kvalitetnija, čovjek bi se spremao za jedan predmet. Neke su škole u Dalmaciji tako i uredile. Izdvojili su jednog učitelja i zadužili ga za nastavu fizičkog odgoja. To ima svojih dobrih i loših strana. To dovodi do pasivizacije ostalih učitelja. Kaže se, pa imamo čovjeka za fizički odgoj, mene to nije briga. Dakle, to je naž sa dvije oštrice. Sa stručne je strane bolje da jedan čovjek predaje na više škola, a s druge strane je opet bolje, da se više ljudi zainteresira za fizički odgoj.

MANDIĆ ANTE - OSIJEK :

Na kotaru Osijek je takodjer velika oskudica u kadrovima. U samom gradu Osijeku to nije slučaj. Tu imamo stručne nastavnike. Dosta je dobro stanje u bivšim kotarevima Djakovo, Beli Manastir, Valpovo. Medjutim, u ostalim općinama našeg kotara, osjeća se i te kako oskudica u potrebama za stručnim kadrom. Na tim područjima ima i dobra doza nerazumijevanja.

Ja imam praksu, da kad odem na teren, navratim u Narodni odbor općine da porazgovara, kako stoji stvar sa školskim budžetima, da se zainteresiram, da li namjeravaju nekog stipendirati, bilo za jednogodišnji studij, bilo za Višu pedagošku školu. Najčešći je odgovor - nemamo novaca. Jedan zgodan i karakterističan slučaj.

Jedan učitelj, / Han/, vrlo sposoban, talentiran, ima uvjeta da se razvije u dobrog nastavnika fizičkog odgoja, imao je prema tome sve preduvjete da ga se uputi na školovanje. Ja sam se sam založio za to i molio prosvjetnog referenta, da bi bilo poželjno da pronadje odgovarajuća sredstva, i da tog čovjeka uputi na jednogodišnji tečaj fizičkog odgoja. Referent je obećao da će nastojati poduzeti mjere i da će upoznati s time drugove na sjednici Narodnog odbora. Medjutim, od toga nije bilo ništa. To pokazuje priličnu dozu nerazumijevanja. To su karakteristični slučajevi, a takvih ima i više. Medjutim, jedan stručnjak sa svršenim jednogodišnjim tečajem, pridonio bi na području jedne općine u poboljšanju rada ostalih učitelja i učiteljica s kojima dolazi u kontakt.

Mi na našem kotarskom savjetu za fizičku kulturu ističemo to pitanje kadrova u prvi plan i smatramo, da je to najakutnije pitanje u cilju poboljšanja nastave fizičkog odgoja. I neki dan bilo je govora o jednom drugu i ja sam nastojao da dobije stipendiju. Dotični je tu stipendiju i dobio, ali ona iznosi 5 do 6.000 dinara i njemu to nije dovoljno. On je oženjen i ima jedno dijete. Tu smatram, da općina ne bi smjela biti kruta, da treba ići u susret. Uopće smatram, da treba više pomagati nastojanja za poboljšanje fizičkog odgoja.

Kad smo vidjeli da je takva situacija, u nekim smo općinama pribjegli održavanju kraćih jednodnevnih seminara. To je bilo najčešće na plenumima prosvjetnih radnika pojedinih općina, kad se svi sastanu u općinskom centru. Tada organiziramo jedno praktično savjetovanje, koje će im poslije poslužiti u radu na školama.

Osim jednodnevnih seminara, prišli smo i organizaciji trodnevnih seminara. Dosad smo ih već održali u dvije općine - u Belom Manastiru i Čepinu za učitelje i učiteljice, a do kraja mjeseca marta, održat ćemo i treći seminar. Uglavnom ćemo to i u buduću zadržati kao formu za osposobljavanje naših učitelja i učiteljica za nastavu fizičkog odgoja. Naravno, to je još uvijek sve daleko od onog, kako bi ta nastava trebala da se provodi.

Nedavno je naš drug načelnik zatekao jednu učiteljicu u šlafroku, kako radi s djecom i govori - uhvatite se za ruke, igrajte se. To je interesantan slučaj, koji pokazuje, kako se dolje na terenu, u većini slučajeva prilazi fizičkom odgoju.

Sada završavamo 15-dnevni seminar i za učitelje i učiteljice s područja našeg kotara. A održat će se i drugi 15-dnevni tečaj, koji organizira Pedagoški centar za stručno usavršavanje učitelja. I na jednom i na drugom tečaju obuhvaća se po oko 23 ljudi.

U prganizaciji "Partizan" u prvom redu su važni stručni kadrovi. Prije par mjeseci dogovoreno je na plenumu kotarskog saveza "Partizan" o tome, da se održi u roku od 4 mjeseca poludnevne seminare i to nedjeljom za vodnike i vodnice, koji dolaze iz vanjskih općina, iz sela u Osijek. Jedne nedjelje da to bude za žene, a iduće nedjelje za omladince, odnosno muškarce i vodnike. Dakle, u roku od 4 mjeseca na poludnevnim seminarima prelazila bi se konkretna gradnja, koju treba dolje prenijeti u društva "Partizan" i ti ljudi treba da budu inicijatori, pioniri, osnivanja i novih društava "Partizan" u onim selima gdje postoji sportska djelatnost.

U sklopu "Partizana" planirali smo i dva sedmodnevna tečaja preko zimskih praznika. Sve pripreme su bile obavljene i ljudi su se u priličnom broju odazvali, ali ih nažalost nismo imali kuda smjestiti. To je šteta, jer bi i na taj način priličan broj ljudi osposobili i dali im najosnovnija znanja za teren.

I kod nas se je dosta ljudi slalo na tečajeve, no i kod nas im se poslije izgubio trag. Najedanput više ne suradjuju u sportskim organizacijama, i mi nemamo od toga što smo ih slali na tečajeve ni kakove koristi. Tu i tamo se netko pronadje, ali većine nem

u samom Osijeku, a u svakom selu je zamišljeno da se organiziraju sletovi prema mogućnostima.

Za pomoć sportskim organizacijama naš Savjet za fizičku kulturu, između ostalog usvojio je i to, da se osnuje Klub sportskih radnika. U vezi s tim ja sam bio jučer u Savezu sportova. To smo dali i na širu distuziju sportskim organizacijama, kotarskim faktorima i drugim zainteresiranim faktorima i vjerujemo, da bi osnivanjem kluba također učinili jedan korak naprijed, da bi omogućili sastajanje i uspostavljanje kontakta među ljudima. Nadalje, tu bi se održavala razna popularna i stručna predavanja iz oblasti fizičke kulture, prikazivali bi se popularni filmovi i t.d.

Vrlo je dobra praksa što se forsira fizički odgoj na logorovanjima omladine i predvojničkoj obuci. S tom praksom smo počeli prošle godine sredinom aprila i do kraja VII. mjeseca. Dva logora mi smo obilazili svakog dana. Neke naročite rezultate nismo odmah postigli, ali je ipak važno, da je tu bila obuhvaćena u većini slučajeva seoska omladina, koja je ipak dobila nekakve osnovne pojmove iz fizičke kulture. Išli smo na to daprime što više sa područja fizičke kulture, provodili smo programe iz partizanskih seoskih igara. Jedino nije bilo dovoljno stručnih kadrova, koji bi mogli temeljito zahvatiti rad s njima. Na osnovu iskustva iz prošle godine, mislimo ove godine isto tako održati logorovanja, i tu mislimo angažirati sve nastavnike fizičke kulture u Osijeku. Oni su se odazvali i voljni su saradjevati uz minimalan honorar. Smatramo da je to vrlo zgodna prilika, gdje se može doći u kontakt sa seoskom omladinom, koja nema pojmova o fizičkoj kulturi, nema zdravstvenih, higijenskih navika.

IV.

IZGRADNJA I UPRAVLJANJE OBJEKTIMA

KRMAR SIMO - CK NO HRVATSKE:

Govorit ću o izgradnji objekata za fizičku kulturu. Omladinske organizacije su stavile to pitanje između ostalog na prvo mjesto svog rada. Prema podacima izgrađeno je 1519 različitih objekata, uglavnom igrališta. Najviše ima igrališta za odbojku i nogomet.

Mi smo donijeli odluku da i u ovoj godini nastavimo s izgradnjom objekata, gdje su ostali nezavršeni i da gradimo nove. Mislim da će to i opet u lokalnim akcijama zauzeti obiljno mjesto. U vezi s tim radi se već na pripremama omladinskih rukovodilaca, formiraju se štabovi, osnivaju radne brigade, raspravlja se o tome, gdje će se graditi koji objekat.

KRMAR SIMO - CK NO HRVATSKE:

Taj je problem kotarski savjet za fiskulturu takodjer razmatrao i stalo se na stanovište, da se u buduće ljude koje se odašiljati na tečajevе, treba na neki način obavezati nekim ugovorom, da će odredjeno vrijeme biti aktivni u pojedinoj sportskoj organizaciji, kako bi se na taj način odužili prema sportskoj organizaciji, koja ih je uputila na stručno usavršavanje na tečajevе.

Narodni odbor kotara je prošle godine stipendirao 7 ili učitelja za jednogodišnji studij iz fizičkog odgoja. Dodjelili smo ih općinskim centrima i smatramo da je takav način osposobljavanja i školovanja vrlo efikasan u sadašnjoj fazi našeg razvoja na području fizičkog odgoja. S obzirom da smatram to školovanje vrlo efikasnim, ja ću ga lično dalje forsirati. I prošle godine sam Savjetu za fizičku kulturu sugerirao da se odobre stipendije ako ne za VPS ili Institut, ali barem za jednogodišnji studij. Obišao sam te nastavnike, koji su završili jednogodišnji studij i moram konstatirati, da su oni zaista načinili pozitivan priložaj i fizički odgoj postavili na zdrave temelje. Nema anarhije niti stihije, posao je postavljen na zdrave noge. Ti ljudi više razrede i pomažu nižim razredima, pomažu svojim savjetima prenose iskustva. U centrima gdje imamo te ljude, već može biti govora o osnivanju društava "Partizan" i može se reći da već skoro u svim takvim centrima osnovana društva "Partizan". Ne znam kako, to su početci, ali, rad je pokrenut. Zainteresirani je i seoska omladina s raznovrsnim oblicima rada, naročito sportskim igrama, atletikom i t.d.

Ja hoću još jednom istaknuti simpatiju za jednogodišnji studij i mislim da ću to na svakom koraku u mojim mogućnostima forsirati.

Inače prakticiram da poslije trodnevnih seminara, ili 15 dnevnih tečajeva koje su pojedinci završili, odlazim nakon izvjesnog vremena da ih vidim na praktičnom radu, da vidim kako primjenjuju stečeno znanje, a mi koji smo predavali, koji smo ih uvodili u rad, time što ih kasnije gledamo u praksi, možemo se još bolje pripremiti za buduće tečajevе.

Jedan od niza zaključaka našeg Kotarskog savjeta za fizičku kulturu je i taj, da se uskoro održi tečaj za vodnike i vodnice s naprednim učenicima, koji bi pomagali nastavnicima fizičke kulture u školama pri organizaciji masovnih priredbi kao i na organizaciji sportskih igara.

Sada smo konkretno počeli vrlo intenzivno s pripremanima za "Dan mladosti". Organiziramo općinske sletove i sletove u svakom pojedinom selu. U vezi s tim, mi ćemo uskoro održati i kraći tečaj s tim naprednim učenicima, da bi dobili pomogače nastavnika fizičkog odgoja i u toj akciji, jer su oni zaista preopterećeni. U nedjelju ili ponedjeljak svi nastavnici iz grada Osijeka idu na terem da organiziramo i da u općinskim centrima prosvjetnim radnicima tumačimo sletske vježbe i program, koji treba da se provede na "Dan mladosti". "Dan mladosti" svečano će se proslaviti.

Zbog svega toga obraćamo se na vas molbom, da suradnja bude stvarno na visini. Nama je osnovni problem odredjivanje lokacije, naročito prije početka rada. Radovi treba da počnu 1. travnja ove godine, a ne bi željeli da se dogodi, da svake godine gradimo igralište na drugom mjestu, ili na mjestu gdje smo već izgradili da gradimo ponovno. Važno je, da se ti objekti ne zapuštaju. Za sve to treba više suradnje. Molim da se povežete s komitetima Narodne omladine i štabovima, i da im kod svega toga pomognete. Nama je naročito protrebna stručna pomoć što se tiče izvodjenja radova. Omladinske brigade će raditi, ali im je potrebna pomoć. Kad su igrališta sagrađena, treba početi izgrađivati druge stvari - tu je sadnja drveća oko igrališta i t.d.

Nadalje postavljam pitanje, da se zajednički izborimo za osnovna sredstva koja su potrebna, bez koji se ne mogu izgraditi neke naročite stvari.

Na kraju je vrlo ozbiljno pitanje, kome predavati objekte kad su izgrađeni. Mislim da je to ozbiljno pitanje i treba nekako zajednički o tome diskutirati. Stvarno je veoma važno tko će taj objekat dölje uzdržavati, da on ostane upotrebljiv, da se može koristiti.

MARIJAN LANC:

Zaista imamo vrlo dobrih i brzih rezultata iz prošle godine. Savjeti su pružali dosta pomoći, tako je akcija uspjela iznad očekivanja. Sada se postavlja pitanje, daljnjeg održavanja tih objekata. Omladina je sa svoje strane objekte uredila, ali ima pojedinih slučajeva, da na tim objektima raste ponovno trava. Tu je dužnost Savjeta da predaju objekte nekoj organizaciji na upotrebu da ga održava i zatim da oko tog objekta stvorimo nove organizacije.

Daljnji je zadatak, da se i ove godine u okviru te akcije treba prvenstveno prići izgradnji objekata uz škole. Time ćemo riješiti najosnovnije terene za normalno izvodjenje nastave fizičkog odgoja. Prema podacima Zavoda za fizički odgoj, kraj svih škola u Republici, postoje takve površine koje se mogu urediti, ili postoje u udaljenosti od 200 metara pogodni tereni, na kojima se mogu urediti jednostavne površine. To su nama važni objekti za izvodjenje nastave fizičkog odgoja. U kotaru Vinkovcima na primjer, sve su škole izgradile u toku akcije igrališta. Svaka je škola dobila makar najosnovnije igralište. To bi trebalo da važi za područje čitave Republike i u tom smislu dali smjernice. Kod svega toga hoću naglasiti, da treba da idemo na to, da prvenstveno riješimo problem škola. Jasno je, da se uz igrališta u školi mogu okupljati i drugi, da se ona mogu upotrebljavati i koristiti za druge organizacije. Ali, to je važno da bude uz škole zbog toga, jer je najveći dio omladine ipak u školama i prvenstveno za njih treba slobodnog prostora, kako u gradovima, tako i u općinama. Sigurno je to, da su manje općine manji problemi. Ali, svakako to pitanje treba riješiti i u većim gradovima, gdje je problem slobodnog prostora za igrališta veoma aktuelan.

Inače će nam se i ove godine dešavati, da mnoge škole održavaju nastavu u razredu. Ako je tako, onda je bolje da se nastava fizičkog odgoja ne izvodi, nego da je ona u razredu.

Uopće, kad već diskutiramo o objektima, potrebno bi bilo da se malo osvrnemo i na objekte mimo akcija omladine. To je pitanje politike koji vodi Savjet u izgradnji objekata. Mi smo imali nažalost dosta slučajeva, da smo se morali boriti oko novaca, da smo davali mnogo novaca na izgradnju takvih objekata, koji ne mogu danas koristiti za osnovne stvari, tj. da ih koriste učenici masovnih sportskih igara i da se upotrebljavaju za masovni fizički odgoj. Kod mnogih objekata uređivali su se osnovni tereni. Na drugoj strani su se trošili teški milijoni za izgradnju gledališta i ostalih objekata, koji ne služe za aktivan fizički odgoj, nego za promatranje. U tom pogledu treba da savjeti uzmu stvari čvršće u ruke i da u razradi perspektivnog plana pridju izgradnji jednostavnih zelenih površina sa osnovnim sanitarnim uređajima, na kojima se mogu poslije nastave ili treninga, ili takmičenja, učesnici istuširati. Uglavnom da imaju osnovne sanitarne uslove, koji će ih na kraju i privući, i bit će jedan od faktora koji ih privlači na te terene. Pokušavajmo izbjegavati investicije i ubedjujmo ostala društva na terenu i ostale zainteresirane faktore, koji možda daju dotacije, da prvenstveno treba prići rješavanju izgradnje jednostavnih objekata.

Daljnje je pitanje upravljanje objektima. Vi ste kroz štampu vidjeli da je načeto to pitanje, ali rješenja u saveznom okviru ne će tako brzo biti. Međutim, to nas ne smije spriječavati da u okviru kotara pridjemo-k tome, da ove objekte postavimo nekako pod društvenu upravu. Trebalo bi da kotarevi i općine imaju to na brizi, da ti objekti budu na brizi organa vlasti. Imamo dobar pokušaj drugova u Rijeci, koji su izradili perspektivni plan i predvidjeli, da bi svi objekti u gradu bili pod upravom ili jednog poduzeća / parkovi i nasadi/, ili na brizi organa narodne vlasti.

Nadalje, za korištenje objekata treba da stvorimo društvene organe upravljanja, u koje treba da udju predstavnici onih sportskih grana i organizacija, koje su zainteresirane za upotrebu tih objekata. Danas ima mnogo slučajeva, da su pojedini klubovi vlasnici objekata, objekti se koriste za manji broj sekcija, a širi krug omladine nema mogućnosti pristupa, ili ga ima, ali uz veliku materijalnu naknadu. Time u stvari ne dobivamo ono iz tog objekta što bismo željeli, pa niti mali dio u odnosu na sredstva koja su uložena za njegovu izgradnju.

Mislim da bi drug iz Rijeke mogao da kaže malo o tom njihovom pokušaju, jer mi treba da razmotrimo to pitanje. Naravno, tu dolaze u obzir veći objekti, koji služe za upotrebu u nekoliko sportskih grana.

Još je jedna stvar o kojoj je već jutros govorio drug Žigante - pitanje stvaranja servisa uz takve objekte. To je vrlo korisna inicijativa, prvenstveno iz tog razloga, što su mnogi rekviziti skupi, a sve organizacije nisu u mogućnosti da ih nabave.

Stvaranjem servisa u kome bi doprinosom učestvovalo više organizacija i poduzeća i iz kojeg bi se prema jednom utvrđenom rasporedu mogli koristiti rekviziti od strane pojedinih kolektiva i organizacija, mi bi smo mogli osigurati daleko veći promet rekvizita s jedne strane. S druge strane tu službu bi trebalo dobro urediti, trebao bi da postoji čovjek, koji bi se brinuo o pojedinim rekvizitima, o njihovu pravilnom čuvanju, vraćanju it.d.

Na primjer studenti Zagrebačkog sveučilišta, po točno utvrđenom redu dobivaju opremu i rekvizite. Po završetku, kad ih više ne trebaju vraćaju ih natrag. Zbog toga su ti rekviziti vrlo često u prometu.

Ta bi uz ovakve objekte kod nas bilo vrlo povoljno, naročito za više sportskih grana. Naročito tamo postoje mogućnosti, gdje su već izgrađeni neki objekti koji bi mogli poslužiti kao magazini. To vrlo korisnu stvar, neka savjeti razmotre, da vidimo mogućnosti, gdje bi došlo u obzir da se takvi servisi stvaraju.

V.

ORGANIZACIJA DRUŠTVENE SLUŽBE

Dr. MEDVED RADOVAN:

Nekoliko informacija o stanju zdravstvene službe u našoj Republici. Nadzor nad djecom vode školske poliklinike, ali što se tiče pripadnika sportskih društava i društva "Partizan", tu to pitanje nije svugdje jedinstveno riješeno, ne tretira se svugdje jednako. Ako bacimo pogled na pojedine naše kotare, onda vidimo da je ta služba ponegdje organizirana putem sportskih ambulanata. No, broj takvih kotara je manji, u većem broju kotara ambulanti nema. Medju mjestima u kojima postoje sportske ambulante su: Zagreb, Osijek, Split, Rijeka, Brod, Borovo, Pula i Varaždin. Ambulanta u Sisku prestala je da radi. U Karlovcu se osniva, isto tako u Gospiću i Šibeniku, pa u Sl. Požezi i t.d.

Medjutim, ako pogledamo i tamo gdje postoje ambulante, one nisu potpuno iskorištene i ima nerazumijevanja kod pojedinih društava, koja ne dovode svoje članove na pregled. Još daleko gore stanje je tamo gdje ambulanti uopće nema.

Kad sam slušao diskusiju druga iz Osijeka o drugarici koja u šlafroku provodi nastavu fizičkog odgoja i na koji način, odmah sam pomislio, kako se tu može povući jedna paralela sa zdravstvenom službom. Društva dodju hrpom legitimacija liječniku i traže da ih on potvrdi, a da nije pregledao igrače. Liječnik koji je možda i prijatelj društva potpiše to, a nije članove ni pregledao. To je isto tako kad nastavnik pusti djecu da se igraju, a on je sam u šlafroku.

Kakvo rješenje tu zapravo postoji. U prvom redu rješenje je u tome, da se i u onim kotarima gdje ne postoje sportske ambulante osnuju. Sada se prema savezna uredba o zdravstvenoj službi, koja će obavezati kotare za osnivanje takvih službi, ali vrijeme dok ta uredba dodje na snagu, ne treba gubiti. Takvim se radom treba nasataviti već sada. To jest, u onim mjestima gdje se nije radilo na osnivanju ambulante, da se podje korak dalje i da se one osnivaju. Tamo gdje se do sada nije vodila diskusija o tome, treba da to pitanje tretiraju pojedini savjeti za fizičku kulturu pri kotarima, jer mislim da su oni najpozvaniji da to pitanje riješavaju. Mi imademo takovih slučajeva u pojedinim mjestima naše Republike, da je sportska ambulanta ne pod Savjetom, nego u okviru zdravstvenih ustanova ili školskih poliklinika. Medjutim ima slučajeva, da se tamo odriču učesća u pregledavanju sportaša. Trebalo bi da Savjet za fizičku kulturu tretira i to pitanje i da se ide na osnivanje ambulanti i nalaziti mogućnosti, gdje se takve ambulante mogu osnivati.

Ukoliko bi u diskusiji bilo vremena, ja bih ga koristio, da možda neka mjesta govore o svojim mogućnostima, da li one objektivno postoje za to. Mi ovdje u Zagrebu spremni smo da vam pomognemo koliko možemo, a to je davanje savjeta, nabava literature i sl. Ukoliko postoje mogućnosti u pojedinim kotarevima, drugo - vi ovdje voljni su posjetiti dotična mjesta, pomoći savjetima i dati upute, kako da te ambulante rade i funkcioniraju. Mi već imademo ovdje iskustva, znademo koliki broj radnih sati treba za mjesto te i te veličine, za takav i takav broj sportaša, a vi ne morate s time gubiti vrijeme. Da bi se ambulanta uvela u posao, mi vam možemo dati gotove šeme za njihovu organizaciju. Izvolite se obratiti pismeno ili usmeno na Zavod i mi ćemo vam uskočiti s našom pomoći čim bude potrebno.

KRNOUL EMIL - VARAŽDIN:

Kod nas radi ambulanta dvije godine, a ove smo godine u njenom okviru osnovali komisiju za pregledavanje djaka. To je posebno vrlo korisno. Toj komisiji je na čelu liječnik školske ambulante i oslobadja djake kojima je to potrebno i za koje je to opravdano. Do sada je naime bila takva situacija, da su liječnika na školsku polikliniku dolazile mnoge mamice, da im se dijete oslobodi. Liječnici su to i činili, i naravno da je to sasvim pogrešno.

U okviru te sportske ambulante, uveli smo za učenike škola u privredi korektivnu gimnastiku. To pokušavamo provesti, no odaziv za sada nije onakav kakav smo očekivali. Nailazimo na nerazumijevanje poslodavaca.

Inače sportaši, odnosno pripadnici sportskih klubova redovno se pregledavaju, i ako je također bilo pokušaja o kojima

je govorio dr. Medved, da se dolazilo na brzinu s hrpom legitima-
cija, da se potvrde. To je medjutim doktor Lazari odbio i
odučio ih od toga.

RANOGAJEC VLADO:

Mnoga društva i klubovi nastoje, da se na njih prenesu
neke kompetencije, koje inače pripadaju sportskim ambulantom i
tu angažiraju vlastite liječnike, tobože da se osamostale, da
pojednostave rad. Medjutim, u praksi na taj način, zbog nesavjesnost
izvjesnih liječnika dovode do toga, da se vodi ne zdravstvena
politika, nego u stvari sa društvenog stanovišta zločinačka poli-
tika. Ide se za tim, da se osigura nastup takmičara, koji je ili
bolestan, ili se u određeno vrijeme, odnosno za određeno vrijeme,
ne bi smio da bavi tom granom sportske djelatnosti. Ovakve stva-
ri mogao bi spriječiti jedan nezavisan objekt, sportska ambulanta.
Mi imamo ne malo slučajeva, zapravo ih i nema, da se za vrijeme
takmičenja odstranjuju sa igrališta takmičari koji su blesirani.
Upravo sablažnjivo djeluje kad gledaš takmičara koji je blesiran,
a tjera ga da bude 11-ti ili 7-mi u ovoj ili onoj grani sporta.

Mislim, da bi mi ovdje kao društveno-državni organ morali
pokrenuti akciju, da se osnuju sportske ambulante i da službeni
pregled ne vrši klubski liječnik, nego da to ide preko sportskih
ambulant. Ne znači, da se može u pojedinim klubovima i društvima
da postoji sportski liječnik i liječnik opće prakse. To može da
bude, ali pravo nastupa i ostale ovakove stvari u vezi s pregledom
igrača, treba da vrši isključivo ambulanta.

Dok centralna uredba ne izadje, ništa ne čini da svaki
za sebe lokalni organi prema svojim mogućnostima donesu takve
propise. Tome svakako treba posvetiti više pažnje nego do sada,
a obzirom na to kako se stvari odvijaju. Na tom pitanju treba
da postupimo beskompromisno, treba da postupimo odlučno, da se
ne dogadja ono što se do sada dogadjalo.

VI.

R A Z N O

RANOGAJEC VLADO:

Da li drugovi misle da bi bilo korisno za sekretare i
tajnike kotarskih savjeta, da se možda ovdje ili po grupama
ili jedinstveno organizira ili pripremi jedan program za
jedan kratki tečaj u pravcu orijentacije za organizaciono
rješavanje pitanja fizičke kulture na terenu. Ne podcjenjujem
ničije dosadašnje znanje, ali mislimo da bi to moglo biti korisno.

Mi bismo mogli preko Zavoda da pripremimo jedan takav program za tečaj, pa bi ga održali ili ovdje u Zagrebu u centru za cijelu Republiku, ili bi se moglo održati takve tečajeve za područje 4 - 5 kotara. To bi značilo ipak jednu pomoć u organizaciji te fiskulturne djelatnosti, u metodici priprema, obuhvaćanja raznih forma i t.d. Tim više bi to bilo dobro, kad je i financijski moguće da se na tome poradi.

LJUBO PINCETIĆ:

Mislim da bi na takave seminare trebalo pozvati i ostale faktore, koji su tu zainteresirani. Ne bi trebalo isključiti one koji odredjuju ton i daju posao. To je korisna stvar, ali kao što sam već rekao, treba pozvati sve one koji su pozvani za takav jedan rad za rješavanje problema fizičkog odgoja.

MARIJAN LANČIĆ:

Bilo bi korisno, da se poprimi praksa pojedinih savjeta, kao što su^u Varaždinu, Karlovcu, Zagrebu i Rijeci, koji nas redovno izvještavaju o zaključcima svojih sastanaka. Nas ima malo i često nam je teško otići na teren. S druge strane preko izvještaja bit će lakše uočiti problematiku. Čitanjem vaših zapisnika sa sjednica Savjeta bit će nam to lakše, pa molimo da aparati Savjeta za prosvjetu omoguće i da šalju izvještaje Republičkom odboru. Kod savjeta za školstvo je to već uobičajeno. Mislim da bi bilo dobro da tu praksu uvedemo i kod nas. Nama će to mnogo pomoći u rješavanju problematike, kad vidimo duh terena. Mi uz najbolju volju ne možemo uvijek biti u direktnom kontaktu. Često puta putem okružnica, mislim da ih dobivate, dajemo podatke, konkretno tražili smo plan za školovanje kadrova. Do sada je odgovorio samo kotar Nova Gradiška. Doduše, mi smo dali dvomjesečni rok i svakako bi bilo potrebno da dobijemo te osnovne podatke.

RUDOLF CAR:

Prije svega mislim, da je naše današnje savjetovanje i inače praksa u posljednjim godinama i u posljednje vrijeme pokazala, da se shvaćanja u vezi sa fizičkim odgojem ipak popravljaju i kreću u pozitivnom smislu, i da se veći broj ljudi, kako sportskih radnika, tako i radnika uopće na fizičkom odgoju, tako i drugih ljudi i faktora izmijenilo u tom pozitivnom pravcu. To je jedan od momenata, koji treba da konstatiramo zbog toga, da bismo mogli i u buduću u tom pravcu još efikasnije djelovati. Nije svejedno, da li ćemo tu stvar uočiti ili ne, baš zbog toga što se često puta dešavalo, u toku ovog, dak su se ova shvaćanja mijenjala, da su nam pojedini ekscesi u sportu nanosili ogromne štete i da su mnogi ljudi, pa i drugovi koji rade dolje na fizičkom odgoju, često puta bili demoralizirani. I ugled čitavog fizičkog odgoja je trpio baš zbog ekscesa. Međutim, s druge strane ovaj proces razvijanja masovnog fizičkog odgoja, djelovao je u tom pravcu, da je nekako neutralizirao ekscese i da oni postaju neznačajni. I, danas mi možemo kazati, da sve što se dogodilo tu i tamo, da je beznačajno za ono, što se

inače razvija na polju fizičkog odgoja. Mi smo mogli vidjeti, bez obzira na slabosti i manjkavosti i nakaradna shvaćanja, da smo postigli u tom pravcu prilično dobre rezultate, koji su još veći kad uzmemo u obzir naše uvjete u kojima radimo i materijalne i druge. Kad sve to uzmemo, onda su ti rezultati ipak značajni.

Mislim da od toga treba da polazimo i u našem daljnjem radu. Ako se osvrnemo samo na ovo o čemu je bilo riječi, na nadničke, školske i seoske sportske igre, i druge oblike organiziranog fizičkog odgoja / ne smijemo poistovjetiti sve sportske organizacije s pojedinim nogometnim klubovima, koji su imali razne peripetije u svom okviru rada, već onaj organizirani fizički odgoj u pojedinim okvirima, koji je itekako bio koristan/, koje mi ne negiramo time, što u prvi plan postavljamo i danas na našem sastanku pitanje masovne fizičke kulture. I zato, nastavimo s ovim radom na masovnoj fizičkoj kulturi, a gledajmo ovaj drugi dolje organizirani fizički rad kao stimulans, kao nekakvo pozitivno djelovanje povremeno na masovnu kulturu i isto tako rezultat te masovne fizičke kulture, onda ćemo pravilno postaviti mjesto za ono o čemu se ovako mnogo diskutira i o čemu sam danas čuo u uvodu iz prve točke, o pitanju o kojem se naklapa, a među ostalim i naši sportski novinari naduvavaju to pitanje amaterizma i profesionalizma. Kao da je to centralni problem fizičkog odgoja u našoj zemlji. Medjutim, to je dio problema koji može štetiti, ili koristiti, ukoliko mu odredimo pravilno mjesto. I taj dio problema se mora rješavati, ali ne u smislu da li želimo kvalitetan sport ili ne. Mi ga likvidirati ne ćemo i treba mu odrediti mjesto, ali da ne utječe negativno, nego pozitivno na masovnu fizičku kulturu.

Ono što je iznosio drug Mihovilović i drug Ranogajec, o poduzimanju izvjesnih mjera, smatram da mjere koje su poduzete od strane Saveza sportova, čine odredjeni napredak. Ne mogu kazati da su to najbolja i definitivna rješenja. Praksa će to možda i korigirati. Možda imade slabosti koje će trebati na brzinu ispravljati. Htio sam samo napomenuti taj momenat zato, da imamo jedno jedinstveno shvaćanje i da nas neka naklapanja ne mogu odvesti do suvišnih diskusija i da gubimo snage na nogomet, već da u prvom redu postavimo akcenat baš na masovnu fizičku kulturu, a da onom ostalom odredimo mjesto kao stimulans.

Što se tiče baš pitanja masovne fizičke kulture, mislim da je zadatak Savjeta za fizičku kulturu u kotarima, i u koliko postoje u općinama ili drugih tijela koja bi trebala da postoje - koordinacija i usmjeravanje svih kadrova na određene stvari, na glavne stvari, i da tu treba da se osjeti, kad govorimo o masovnoj fizičkoj kulturi, uloga Savjeta za fizičku kulturu.

Mi ovdje u republičkim razmjerima smatramo, da bi se ta koordinacija najlakše i najbolje mogla ostvariti, ako bi se

formirao jedan koordinacioni odbor, koji će imati preko sebe i radničke i školske seoske igre. To ne znači da isključujemo bilo koju od svih institucija koje su vodile dosadašnji rad, ali koordinacije jedinstvenog gledanja na taj razvoj ipak mora biti i potreban je takav odbor. Čini mi se, da mi ovdje u tom pravcu nemamo nekakvih problema, da bi se netko natezao oko kompetencija. Mislim, da toga ne će biti niti u kotarima dolje, naročito u kotarima, gdje se taj problem uopće nije ni pojavljivao.

Drugo pitanje koje je danas ovdje diskutirano i o kome je bilo dosta govora i dosta konkretno, jeste pitanje kadrova. Ja bih ovdje dodao samo još ovo. Pitanje kadrova našim savjetima takodjer mora biti jedno od osnovnih zadataka. Ako hoćemo da razvijamo jedan sistematski fizički odgoj, onda taj sistematski fizički odgoj ne možemo zamisliti bez školovanih kadrova. Mi se ne možemo orijentirati u tom pravcu samo na ljude amatere, koji bi čitav taj sistem rada vodili. To ne znači da negiramo njihovu aktivnost, jer je ona itekako korisna, ali se radi o tome, na primjer: U jednom društvu ako postoji jedan čovjek, koji je svestrano fizički obrazovan i u smislu praktičnog i teoretskog rada, da može dobro postaviti fizički odgoj, taj će masu drugih ljudi koji rade u odredjenim granama fizičke kulture, odnosno sporta, okupiti odnosno djelovati na njih. Prema tome, tu onda ne će biti poteškoća, niti zastranjivanja, niti pretjerivanja. Ali, problem odgoja i stručnih kadrova svestrano obrazovanih, on postoji pred nama. To je s jedne strane, što se tiče društvenih organizacija. S druge strane ne možemo zamisliti bez odgovarajućeg kadra niti nastavu na školama. Ovdje nemamo cjelovit pregled kakve su potrebe u tom pravcu, ali već sam malo prije kazao, da kad za 50 godina ne bi nitko umirao niti stario, ne bismo mogli zadovoljiti naše potrebe, ne računajući da su one sve veće, da ima više škola, ako ćemo nastaviti dosadašnjim tempom školovanje stručnjaka.

Osim toga jedan priličan broj ljudi danas radi na školama, koji nisu za to kvalificirani. Imamo mali broj ljudi koji su kvalificirani da mogu biti u višim razredima gimnazija nastavnici fizičke kulture. Za Sveučilište nemamo uopće danas kadrova da bi to mogli ozbiljno postaviti, iako bi već danas mogli fizički odgoj da na neki način uvedemo u Sveučilište.

Što se tiče kadrova za poduzeća. Oni takodjer moraju biti obrazovani svestrano. U poduzećima možemo organizirati onakav rad o kakvom je bilo danas govora jedino ako budemo imali školovane ljude. Oni koji su jednostrano verzirani, ti ne mogu da svestrano organiziraju taj rad. U prvom redu treba poznavati niz naučnih elemenata, da bi se mogao pravilno postaviti fizički odgoj. Sve od medicine pa do organizacionih problema, treba dobro izučiti, da bi se znalo postaviti taj rad.

Mi mislimo, da biste vi dolje u kotarima i općinama trebali ozbiljno postaviti pitanje stipendiranja kadrova. Potrebno je, da se to pitanje postavi pred naše kotarske skupštine da ga one pretresu, potrebno je, da postavite prijedloge i da tražite ljude, koji imaju razumijevanja, da se za to borite i na kotarskim skupštinama, da svestrano obrazložete takve potrebe, te da fizički odgoj nekako udje u glavě svim ljudima, da ga smatraju danas, kako sa zdravstvene strane, tako i proizvodne i društveno političke strane kao jedan vrlo važan faktor. Treba da se shvati da taj fizički odgoj nije samo radi zabave nekih ljudi, nego u prvom redu baš zbog ovoga što sam rekao. Znači, u tom pravcu mi treba da prđiramo dalje. Mi imamo nekog napredovanja u shvaćanjima, ali to još uvijek nije svestrano shvaćanje uloge fizičkog odgoja.

Ako idemo u tom pravcu dalje, ako tako postavimo stvari, mi možemo, po mom mišljenju, uspješno uvesti u taj rad i skupštine i sve društvene organizacije, i onda će one ozbiljno shvatiti pitanje stipendiranja kadrova. S druge strane mislim, da ti kadrovi i jedu u stanju da onda riješe pitanje mijenjanja shvaćanja. Tamo gdje nema ljudi koji stvarno shvaćaju fizičku kulturu, tamo se ne mijenjaju ni shvaćanja, niti kod društvenih faktora, niti kod vlasti, to je tamo, gdje se nitko time specijalno ne bavi. Oni koji se bave, bave se nakaradno i naravno, ta shvaćanja teško padaju. Teško je u takvom slučaju dobiti sredstva i razumijevanja za bilo kakvu akciju na tom području.

Na našem savjetovanju bilo je riječi o finansijskim sredstvima. Postoji zakonski nacrt, koji još nije usvojen, ali i prije stupanja na snagu, mi možemo osnivati fondove, gdje god za to postoje uvjeti. Mislim da uvjeti objektivno postoje svugdje, ali možda negdje ne postoje subjektivni uvjeti. Čini mi se, da bi u Borovu bilo faktora koji bi mogli uvjeriti da nogomet nije glavna stvar u tom poduzeću i da radnicima treba nešto mnogo šire, i da u tom smislu treba da daju odredjena sredstva. Ne ćemo reći da Borovu ne treba i nogomet, ali ćemo reći, da je u prvom redu zadatak tvornice i radničkih savjeta i ostalih da vode brigu o fizičkom odgoju radnika u tom poduzeću.

/RANOGAJEV VLADO: Odgajaju nogometašku ergelu! /

U svakom slučaju mislim, da bi te fondove trebalo forsirati. I sredstva narodnih odbora i sva druga sredstva koja idu iz sredstava poduzeća, mogla bi se nekako koncentrirati ovdje.

Ne bih ponavljao ono što je govorio drug Lane u vezi objekta, već bi samo nešto više kao u vezi osnivanja servisa. Čini mi se, da bi se fondovi ostvarili najprije u vezi sa servisima.

Lično smatram, da su oni u neku ruku perspektiva i važni za razvoj masovne fizičke kulture. Zašto? Samo jedna uporedba. U kapitalističkom svijetu, sportske organizacije financiraju mecene, razni kapitalisti, prema tome kako to kome služi za reklamu. Pojedini klubovi služe za reklamu, za prodaju robe pojedinih poduzeća. Kod nas toga nema. Sada, na koji način, pošto i životni standard naših ljudi nije tako visok, da bi svaki radnik i službenik mogao imati sredstva da opskrbi četvero djece sa rekvizitima, a društva ne mogu ići na to da traže sada ovdje, sada ondje novaca, riješiti to pitanje. Ako se udruže dva do tri poduzeća, ako ulože određena sredstva prema broju radnika ili prema svojim mogućnostima, ako se nad servisom postavi dobra uprava, i dobro organizira posao, mi možemo čitavu masu ljudi preko tog servisa dnevno da provedemo. Ako bi u Zagrebu, iznosim kao primjer, organizirali jedno klizalište, to klizalište može biti bez gledališta, ali tako veliko da na njemu bude organiziran servis. Masi djece u Zagrebu roditelji ne će biti u stanju da kupe klizaljke, ali će oni možda za nekih 10 dinara moći doći do klizaljki u servisu i mogu se klizati čitav dan. Na taj način bi mogli 5.000 omladine dnevno izvesti na klizališta, a to bi mnogo značilo za Zagreb, i to bi bila prava fizička kultura. Za natjecanja za klizanje, to su drugi putevi i sredstva, i to će se na drugi način riješiti.

Mislim, da ti servisi, iako danas postoji tek u malo primjera, treba da se forsiraju.

Još nekoliko riječi za naše savjete u kotarima i općinama. To bi bilo grubo rečeno nekoliko glavnih zadataka:

1. Pitanje školovanja kadrova,
2. Pitanje objekata i s tim u vezi voditi računa o tim objektima da se igraju, da se održavaju,
3. Jedan je od zadataka da se provodi dobra nastava fizičke kulture na školama,
4. Jedan je od zadataka, koji smo danas raspravili, i masovna fizička kultura.

Pod time se može obuhvatiti samo ono što je bitno za fizički odgoj, o čemu mi moramo voditi računa. Tu je razumije se, uključena i zdravstvena služba i sve ostalo. Ja bih predložio;

1. da naši savjeti uzmu u razmatranje, kako će uzeti po redu, to je stvar prilika na pojedinom kotaru, iz onoga što smo ovdje pretresli pojedine stvari, te da ih oni dolje pretresu, a naročito pitanje masovne fizičke kulture, te da nadalje razmotre sve mogućnosti za koordinaciju rada na tom području, jer pred nama stoji niz organizacija raznih masovnih manifestacija, u pogledu fizičke kulture, pa to savjeti treba da sada razmotre.

2. Potrebno je da se pretrese pitanje objekata.

3. Potrebno je da se razmotri pitanje sredstava i fondova bez obzira na uredbu, da li je izašla ili ne.

4. Potrebno je da se razmotri pitanje kadrova, naročito u vezi sa stipendijama, i da ova iskustva koja ste čuli s nekih kotara gdje je već nešto učinjeno, razmotrite, i riješite na svome terenu. Ovdje je bilo dobrih iskustava. Na primjer, tu su Vinkovci, Osijek, Zagreb i neki drugi kotari. Ta iskustva mogla bi da posluže drugima, te da se oni njima koriste.

Naročito je važno pitanje stipendiranja. Nadalje mi vam ne možemo garantirati, da li će na jesen biti otvorena Visoka škola za fizički odgoj, ali mi se nadamo da će tako biti. Tu se zato već sada postavlja pitanje priprema. Gledajte koji ljudi vam dolaze u obzir. Tu bi još želio napomenuti, što je već i u diskusiji istaknuto. Pametno je slati ljude koji stvarno imaju volje, koji sada već pokazuju interes za fizički odgoj, a ne one, koji imaju mogućnosti da eventualno sada lakše odu na taj studij, a poslije će kliznuti i predavati drugi predmet na školi. Mi smo imali iz prošle generacije učitelja jednogodišnjeg studija vrlo dobrih primjera. Ti su se ljudi vratili na teren i dobro radili, ali ima ih koji i bježe s područja fizičke kulture. Takvih ćemo imati uvijek. To je proces. To ne možemo spriječiti, ali trebamo nastojati, da bude što manje takvih i treba da idemo takvim putem.

Toliko mislim o ovom našem savjetovanju i u pravcu te naše diskusije i zadataka treba da dalje radimo.

25. maja održava se " Dan mladosti ". Tu se organiziraju široke manifestacije. Sa strane fizičke kulture treba da se i mi aktiviziramo u tome, i da se povežemo s komitetima Narodne omladine. U kotarima će biti formirani posebni odbori za taj dan, koji ne će biti samo omladinski, nego opći, i zatim jedan republički odbor koji će voditi tu proslavu. Čak se predviđa, da na taj dan ne bi radile škole, a predviđa se, da bi to uopće bio praznik narodni - " Dan mladosti ". Mi na polju fizičke kulture možemo mnogo učiniti na popularizaciji toga.

- Time je savjetovanje završeno -